O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◊ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 2000 йил 5 апрель, чоршанба • №26 (11.211) • Эркин нархда сотилади

• *Экиш кундалиги*

3000 ГЕКТАРГА УРУҒ ҚАДАЛДИ

ИЛГАРИ хабар қилганимиздек, вилоятимизда чигит экиш бошланди. Шуниси диққатга сазоворки, бу йилги мавсумда беистисно ҳамма хўжаликларда "Ўздавуруғназоратмарказ" томонидан сифат сертификати берилган уруғлик чигит экилмоқда.

Сифати кафолатланган ана шундай ишончли уруғликдан 7,5 минг тоннаси тайёрлаб қўйилган бўлиб, экиш бошланган кундан хўжаликларга пешма-пеш етказиб берилмоқда.

Бу йил вилоятда нав танлаш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Жами 105 минг гектар майдоннинг 65 минг гектарига вилоят шароитига яхши мосланган "С-6524", қолган майдонларга эса "Наманган-77", "Тошкент-6" ва "Ан-Боёвут-2" нав чигити экилади. Шунингдек, уруғини кўпайтириш мақсадида вилоят учун истиқболли деб топилган "С-4910" ва "Омад" ҳамда синов тариқасида "Меҳнат", "Илғор", "Армуғон", "Оққўрғон-3" навлари ҳам экилади.

Бугунги кунгача 100 минг гектарга яқин пахта майдони экиш учун тайёр қилиб қўйилди. Қолган 5 минг гектар ер ҳам икки-уч кун ичида тахт қилинади. 16 минг 400 гектар майдонда бу йил чигит пуштага экилади.

Экиш мавсумини вилоятда биринчи бўлиб бошлаган Бекобод ва Янгийўл туманларида ҳозирча 500-700 гектар ерга барака уруғи қадалди. Пскент, Оққўрғон, Бўка, Ўртачирчиқ туманларида экиш суръати тезлаштирилмоқда. Чиноз, Қуйичирчиқ ва Юқоричирчиқ туманларида ҳам бугундан сеялкалар далаларга олиб чиқилади.

СУРАТДА: Янгийўл туманидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли жамоа хўжалигининг Олимжон Комилов (чапда) бошлиқ бригадаси механизатори Комилжон Абдуваҳобов (ўнгда) кунига 8-10 гектар ерга чигит қадаб, ҳамкасблари ўртасида пешқадамлик қилмоқда.

Даврон АҲМАД олган сурат.

Вилоят ҳаёти

БЎЛАЖАК КЕЛИНЛАР ТАНЛОВИ

ЮҚОРИЧИРЧИҚ. Охунбобоев номли деҳқон-фермерлар уюшмаси маданият уйида "Сиз турмуш қуришга тайёрмисиз, қизларжон?" мавзуида кўрик-танлов бўлиб ўтди. 10 нафар бир-биридан чаққон, лобар, оқила қизлар икки гуруҳга бўлиниб, бичиш-тикиш, пазандалик, бадиий ўқиш, саҳнавий кўринишлардан парчалар намойиш қилиш ҳамда қўшиқ айтиш ва миллий рақсларни ижро этиш сингари шартларни бажариш борасида ўзаро беллашдилар. Қизғин баҳслар остида ўтган кўриик-танловда Камола Раҳматуллаева бошчилик қилган қизлар гуруҳи танлов ғолиби бўлишди.

ЎЗБЕК КИНОСИ — МОСКВАДА

Москвада кинематографчиларнинг Марказий уйида ўзбек кино усталарининг янги фильмлари намойиши бўлиб ўтди.

Дастурни Владимир Исҳоқовнинг ТВ-6 телеканали орқали россияликларга таниш бўлган илмий-публицистик фильмларидан бири "Ислом Каримов. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида" сериали очиб берди.

Сўнг ўзбек ҳужжатли киноси усталаридан Даврон Салимовнинг ниҳоятда таъсирчан "Хор" овозсиз фильми намойиш этилди. У Тошкентдаги махсус мактаблардан бирида тарбияланувчи кар-соқов болаларга санъат сирларини ўргатишга бағишланган. "Булбул" мультфильмининг режиссёри Мавзур Маҳмудов Андерсоннинг қадимий эртак сюжетини нақадар нафислик ва шу билан бирга ўзига хос тарзда экранда жонлантириш мумкинлигини моҳирона кўрсатиб берган. Режиссёр Нозим Аббосов ўзининг "Феллини" номли лирик асарида ақл бовар қилмас даражада кинога ихлос қўйган қишлоқлик киномеханик ҳақида ҳикоя қилади.

— Мен ўзбек ҳамкасбларим ва уларнинг моҳирона ишлаган янги фильмлари билан танишиб турганимдан жуда хурсандман. Бунчалик кучли салоҳият ва ижобий қувватни ўзида мужассам қила олган кино асарларини кўпдан бери кўрмаган эдим, дея В. Исҳоқовнинг сериалига нисбатан ўз фикрини баён қилди кинодраматург ва режиссёр Всеволод Иванов.

Таъкидлаш жоизки, тез орада кинематографчиларнинг Марказий уйида "олтин серия"дан жой олган фильмларнинг ретроспектив намойиши томошабинлар ҳукмига ҳавола қилинади. Улар қаторида ўзбек кино усталарининг ҳам асарлари бор.

О. ШАТУНОВСКИЙ, "Жаҳон" АА, Москва.

Қишлоқ ва ислоҳот

МАНА БУНИ ИШБИЛАРМОНЛИК ДЕЙДИЛАР

ДЕҲҚОН қачонки ўзини ернинг, мулкнинг ҳақиқий эгаси деб ҳисобласа, қилаётган меҳнатининг сифати ва самарадорлигига яраша ҳақ олса, рағбат кўришига ишонч ҳосил қилса, шундагина қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда жиддий ўзгаришлар рўй беради. Тошкент туманидаги Ғиёс Умаров номли ширкат хўжалиги раиси Комилжон Каримов билан суҳбатимиз шу хусусда бўлди.

— Гапни индаллосидан бошласак. Очиғини айтганда жойларда жамоа хўжаликлари ширкатга айлантирилгани билан айтарли ўзгариш сезилмаяпти. Иш қамон эскича усулда олиб борилаяпти. Буни Юртбошимиз ҳам қайта-қайта таъкидлаяпдилар...

— Сизлар ҳам ўтган йил декабр ойида ана шу усулда ишлашга ўтгансизлар. Бу "савдолар" бошингизга тушмасмикин, демоқчимисиз? Юзаки қараганда шундай туюлиши мумкин. Бироқ, ширкатга ўтишдан олдин, биз, обдон ўйладик. Етти ўлчаб бир кесдик. Деҳқонлар билан яккама-якка суҳбатлашдик. Ширкат нима эканлигини, жамоа бўлиб ишлашга қараганда қандай афзалликлари борлигини эринмай тушунтирдик. Авваллари харажатлар ўртада бўлиб, умумий ҳисоб-китоб қилиниб, сўнг ҳаммага бир хилда тақсимлаб юбориларди. Ширкат усулида бунга йўл қўйиб бўлмайди. Ҳар кимнинг ўз дафтарчаси бўлади. Бунда хўжалик мулкининг умумий қиймати ҳисобидан қанча ҳиссаси борлиги аниқ ёзиб қўйилади. Харажатларда чек усулига амал қилинади. Кимнинг, қайси экинни етиштириши жараёнида қанча сарф-харажат қилишининг ҳисоб-китоби аниқ белгилаб қўйилади. Агар деҳқон ҳар бир ишни, тадбирни вақтида, сифатли бажариб, мўлжалдаги харажатлардан иқтисод қилиб қолса, ўзига фойда. Ортиқча сарфлаб юборса, тўлашга мажбур бўлади. Йил охирида олинган фойда ҳисобидан ҳар бир деҳқонга қилган меҳнатига қараб дивиденд берилади. Деҳқонларимиз янги усулнинг афзаллигига ишонч ҳосил қилгачгина розилик бердилар.

— Оилавий пудрат усули ҳам сақлаб қолиндими?

— Бўлмасам-чи. Бироқ, шартноманинг тузилиши бутунлай янгича бўлди. Илгари шартнома бўйича ер деҳқонга бор-йўғи бир йил муддатга бериларди. Бу, албатта, ўзини тўла оқламасди. Сабабки, хоҳлайсизми, йўқми, деҳқонда келаси йили ерни мендан олиб қўйишлари мумкин, деган ҳадик бўларди. Қандай қилиб бўлса ҳам ердан юқори ҳосил олиш ҳаракатини қилиб, шу жараёнда ерни "ишдан чиқариб", чарчатиб қўйиши ҳам ҳеч гап эмасди. Янги шартнома бўйича эса ер деҳқонга беш йил муддатга берилади. Табиийки, деҳқонда ерга муносабат ҳам тубдан ўзгаради. Ўзиники ҳисоблайди. Ҳар икки томоннинг жавобгарлиги шартномада қатъий қилиб қўйилган. Бунда ширкат аъзосининг манфаатдорлиги устунлик қилади.

— Ўз-ўзидан равшанки, бундан буён ҳам далада ишлайдиган деҳқонларнинг сараги-саракка, пучаги пучакка чиқиб бораверади...

— Шундай ҳам деҳқонлар сараланиб қолди. Агар бундан уч-тўрт йил илгари деҳқончиликда мингдан ортиқ одам меҳнат қилган бўлса, ҳозир уларнинг тенг ярми қолди. Бора-бора далада ишлайдиганлар сони 350–400 дан ортмайди.

— Қолганлар нима иш қилади?

— Аввало, улар ўз деҳқон хўжаликларини чинакамига юритишлари керак бўлади. Гап бу ерда томорқа еридан самарали фойдаланиш ҳақида бораяпти. Қолаверса, биз ҳам қараб турмаяпмиз. Хўжаликда янги иш жойлари очиляпти. Тегирмон қурилган, ишлаб турипти. Мавжуд чинни ишлаб чиқариш цехи кенгайтирилиб, қайта таъмирланди. Келгусида уч гектарлик майдонда янгидан пленкали иссиқхона қурамиз. Бу ерда камида 80–100 одам ишлайди.

— Ўзингиз гап очиб қолдингиз, Мавжуд иссиқхонадаги ишлар қандай бораяпти?

— Сирасини айтадиган бўлсак, иссиқхона хўжаликнинг юраги, ўзаги, асосий даромад манбаи бўлиб хизмат қилади. Агар ўтган йили деҳқончиликдан салкам 18 миллион сўм соф даромад олган бўлсак, унинг асосий қисми иссиқхона ҳиссасига тўғри келади. Бу – иссиқхона бошқарув тизимини такомиллаштирганлигимиз самарасидир. Эркин Зуфаров раҳбар бўлиб келгач, бу ерда тартиб-интизом қатъий йўлга қўйилди. "Ташмачилар"нинг кўпчилиги ишдан бўшатилди. Бошқа ташкилий ишлар ҳам кўрилди. Ана шундан сўнг иссиқхона самарадорлиги ошди. Ҳар гектар ердан олинадиган ҳосил икки-уч ҳисса кўпайди. Янги йилда биз хўжалик бўйича деҳқончиликдан олинадиган соф даромадни 30 миллионга етказмоқчимиз.

— Бундан чиқдики, қурилиш, ободончилик ишларига эътибор бундан кейин ҳам ортиб бораркан-да?

— Албатта. Мен сизга айтсам, хўжалик у ёки бу қурилишни ўз кучи, ҳатто, ўз лойиҳаси билан амалга оширганига нима етсин! Ҳар жиҳатдан ютасиз. Мана, ишга тушай деб турган янги мактаб қурилишини олайлик. Биз смета бўйича 200 миллион сарфлашни мўлжал қилган эдик. Амалда эса 100 миллион сарфланди. Тенг ярим маблағ тежаб қолинди. Бу маблағ ҳозирги бозор иқтисоди шароитида бизга жуда асқотади.

— Кечирасиз, бу тежаш қурилиш ишлари сифатига таъсир қилмадими?

— Асло. Ҳамма гап шундаки, ўзинг учун ўл етим деганларидек, биз қурилишнинг чўзилиб кетишига асло йўл қўймасдик. Изоҳнинг ҳожати йўқ. Қаердаки бирон-бир қурилиш дабдаба билан бошланиб, кўп ўтмай, ташлаб қўйилдими, билингки, ўша ерда...

— Тушунарли. Хўжаликнинг бўрдоқичилик фермасини ташкил этишга жазм этибсизлар.

— Бозор иқтисоди тақозо этди буни. Биласиз, гўшт – озиқ-овқатнинг асоси. Илгариги фермамиз эса хусусийлашиб кетган. Бизда одамларнинг тўй, маъракаларида баҳоли-қудрат гўштдан қарашиб юбориш анъанаси бор. Бундан ташқари, байрамларда, улуғ саналарда мол сўйиб, арзон нархда гўшт тарқатиб туришимиз шарт. Ногиронлар, кам таъминланган, боқувчисиз қолган оилаларга эса бепул гўшт улашамиз. Бундай пайтларда ҳамма вақт ҳам хусусийлашган фермага бориб бўйин эгишга одамнинг иззат-нафси йўл бермайди. Шунинг учун гўшт ўзимиздан чиқса, яхши бўларди, деган тўхтамга келдик. Эски, бутунлай қаровсиз қолиб, ташландиқ бўлган ферма биносини қайтадан тикладик, таъмирладик, бинойидек жой бўлди. Ҳозирча бу ерда ўн бош таначани боқувга қўйдик. Йил охиригача уларнинг сонини кам деганда 50 тага етказамиз. Бошламасига 300–400 товуқ ҳам боқмоқчимиз. Ана шунақа гаплар.

Лекин ҳали қиладиган ишларимиз кўп. Деҳқончиликда ҳам, бошқа тармоқларда ҳам янги марраларни кўзлаяпмиз. Шу мақсадда яқинда бўлиб ўтган Олий Мажлис сессияси, Вазирлар Маҳкамаси йиғилишларида қўйилган вазифалар асосида тадбирлар ишлаб чиққанмиз. Бу тадбирлар босқичма-босқич амалга ошиб боради...

Комилжон билдирмайгина соатига қараб қўйди. Демак, у қаёққадир шошиляпти. Суҳбат учун раҳмат айтиб, хайрлашдим.

Хўжаликда амалга оширилган ва келажакда қилиниши мўлжалланган ишларни хаёлимдан ўтказар эканман, беихтиёр "буни ишбилармонлик, дейдилар", деган сўзларни айтгим келди.

Носир РИХСИЕВ. «Тошкент ҳақиқати» мухбири.

"ЧОРСУ-2000"

Вилоят "Турон" кутубхонаси қошида тузилган хусусий тадбиркорларни қўллаб-қувватловчи — "Чорсу-2000" ахборот-ҳуқуқий маркази хизматидан кўпчилик мамнун бўлмоқда. Ўзбекистондаги демократик ва иқтисодий ислоҳотлар даврида янги мулкдорлар синфининг шаклланишига ҳар томонлама ёрдам кўрсатаётган марказ тадбиркорлар, ҳунармандлар ва фермерларни ҳуқуқий ахборот билан ва ташкилий жиҳатдан қўллаб-қувватламоқда. Айниқса, солиқ ва бухгалтерия ҳисобини олиб бориш бўйича аудитор маслаҳатлари: тадбиркорликнинг барча фаолияти масалалари юзасидан ҳуқуқшунос йўриқлари; юртимизнинг иқтисодий қонунларини ўзида жамлаган "Ҳуқуқ" компьютер дастури, электрон почта хизмати кўпчиликнинг оғирини енгил қилмоқда.

Арофат РАЗЗОҚОВА.

ТАДБИРКОРНИНГ ЎЗ ҲИСОБИДАН

ҚИБРАЙ. Байтқўрғонлик тадбиркор Тошкентбой Тўлабоев ўз шахсий маблағи ҳисобига 75 тонна дизел ёқилғиси ҳамда бензин сиғимига эга бўлган автомобилларга ёқилғи қуйиш шохобчасини қуриб, фойдаланишга топширди. Шунингдек, бу ерда автомобилларга техник хизмат кўрсатиш мажмуи қурилиши ҳам бошлаб юборилди.

У ишга тушгач, автоулов эгалари шу ернинг ўзида машиналарни таъмирлаб, техник кўрикдан ўтказиш имкониятига эга бўладилар.

ЭЛЕКТРОН АТСдан ФОЙДАЛАНИШЯПТИ

Бекобод шаҳар аҳолиси халқаро телефон тармоғидан фойдаланиш имконига эга бўлди. Бугунги кунда 160-170 нафар мижозлар шундай ишончли, тезкор алоқа хизматидан баҳраманд бўлишмоқда.

Бундай техник қулайликни муҳайё этишда "Тошкент Телеком" ҳиссадорлик жамияти Бекобод шаҳар шоҳобчасининг хизмати катта. Шоҳобча жамоаси Жанубий Кореянинг "ДЭУ" корпорацияси билан шартнома тузиб, эскирган алоқа жиҳозлари ўрнига 6 минг рақамга мўлжалланган янги электрон АТСни бунёд этди. Бу эса шаҳарлараро ва халқаро автомат телефон линиясидан унумли фойдаланиш имконини берди.

Акбар АЛИЕВ.

Вилоят ҳаёти

ТОШКЕНТДА КАТТА ЯРМАРКА

Кеча Ўзбекистон Республикаси Бадиий академиясининг "Ҳамкор" марказий кўргазмалар залида тўртинчи Тошкент савдо-саноат ярмаркасининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Шаҳар ҳокимлиги ҳамда шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ташкил этган бу тадбир очилишида шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қисқача нутқ сўзлаб, йиғилганларни ярмарка экспонатларини томоша қилишга таклиф этди.

Савдо-саноат ярмаркасида акциядорлик жамиятлари, қўшма ва кичик корхоналар, фирмалар, ҳунармандлар ва бошқа тадбиркорлик тузилмалари жамоалари ўзлари ишлаб чиқараётган маҳсулотларини намойиш қилмоқдалар. Бу маҳсулотлар орасида мураккаб саноат дастгоҳлари, янги технологиялар ва асбоб-ускуналар, ноу-ҳау, инвестиция лойиҳалари, турли-туман кенг истеъмол маҳсулотлари, уй-рўзғор ашёлари бор. 9 апрелгача давом этадиган савдо-саноат ярмаркасида тадбиркорларга ёрдам берадиган турли хил семинарлар, ахборот-маслаҳат хизматлари ишлаб туради. Ярмарка доирасида яхши анъана бўлиб қолган шаҳар ҳокими соврини учун тадбиркор ва ҳунармандларнинг "Ташаббус-2000" кўрик-танлови ҳам бўлиб ўтади. Унда шаҳар туманларида уюштирилган шундай тадбирлар ғолиблари қатнашадилар.

Бундан ташқари, янги тадбиркорлик тузилмаларининг тақдимоти ҳам ташкил этилди. Чунончи, "ИСТАЛ" илмий-ишлаб чиқариш корхонаси тақдимоти бўлади.

Бу йилги савдо-саноат ярмаркасининг ўзига хос яна бир хусусияти шундаки, унда қўшни корхоналар олдингиларига нисбатан анча кўп иштирок этмоқда. Ярмаркада қатнашаётган 220дан ортиқ тадбиркорлик тузилмаларининг 32 фоизини қўшма корхоналар, 33 фоизини кичик ва ўрта бизнес билан шуғулланувчилар, қисман акциядорлик жамиятлари, олти нафарини фақат патент тўлаб ишлайдиган хусусий тадбиркорлар ва бошқалар ташкил этади.

Ҳар йили уюштирилаётган савдо-саноат ярмаркалари республикамиз пойтахти иқтисодиётини ривожлантиришга, ички бозорни зарур маҳсулотлар билан тўлдиришга, тадбиркорлик тузилмалари ўртасида ўзаро ҳамкорликни ривожлантиришга ҳамда маҳсулот экспорти ҳажмининг ортишига ёрдам бераётганлиги билан диққатга сазовордир.

• *Таҳририятга хат* •

АВТОБУС ҚАТНОВИ УЗАЙТИРИЛСА

"ЎЖАКЕНТ" жамоа хўжалигимиз Қуйичирчиқ туманининг Гул қишлоғида жойлашган. Хўжалик ҳудудида 8 минг киши истиқомат қилмоқда. Меҳнат ёшидагиларнинг аксарият кўпчилиги жамоа хўжалигида ишлашади.

Айримлари, айниқса ёшлар туман маркази ва ҳатто Тошкентдаги иш жойларига ёки ўқув муассасаларига қатнайдилар. Қишлоғимиз мамлакатимиз пойтахтидан бор-йўғи 80 километр узоқликда жойлашган бўлса ҳам унга қатнаш жуда машаққатли бўлмоқда. Бунинг сабаби — қишлоғимиз билан Тошкент ўртасида автобус қатнови бевосита йўлга қўйилмаганлигида. Шунинг учун улар икки-учта йўналишда қатнайдиган автобусга тушишга мажбур бўлинмоқда. Бунинг учун вақт ҳам кўп кетмоқда.

Шунинг учун қишлоғимиз аҳолиси "Тошкент-Гул" йўналиши бўйича ҳам автобус қатнови бўлишини истарди. Ҳозирги вақтда "Тошкент-Қўрғонча" йўналишида қатнаётган автобусларнинг қишлоғимизгача боришини йўлга қўйиш ҳам мумкин. Бунинг айтарлик қийинчилиги йўқ. Чунки, иккала қишлоқ орасидаги масофа бор-йўғи 8 километрни ташкил этади. Биз "Тошвилавтойўловчитранс" акциядорлик жамияти раҳбарларидан шу таклифимизни инобатга олишни илтимос қиламиз. Агар у амалга ошса жуда савобли иш бўларди, қишлоғимиз аҳолиси учун катта қулайлик вужудга келарди.

Асат АБДУСАТТОРОВ, Қуйичирчиқ туманидаги Гул қишлоғи.

● 2000 йил — Соғлом авлод йили

ГУЛРУХСОРНИНГ ОРЗУЛАРИ

Чирчиқдаги 13-мактаб ўқувчилари орасида хабар тарқалди:
— Нима дейсан, Гулрухсор ўн ёшгача бўлган қизлар ўртасида Ўзбекистон шоҳмот биринчилигида қатнашибди.

— Ўша жимитгина қизалоғ-а? Қўйсанг-чи, шоҳмот қанақа ўйинлигини биласанми?

— Билганим учун айтяпман-да, гарчи норасмий қатнашган бўлса ҳам...

— Нега энди норасмий?

— Ёши ҳали ўнга тўлмаган-да. Ишонасанми, тўққиз имкониятдан тўрт очко олибди.

— Вой-бў, зўр ўйнаркан-да.

Хушхабарнинг қаноти бор, дейишади. Гулрухсор кўрсатган яхши натижадан хаш-паш дегунча Чирчиқдаги барча шоҳмот ишқибозлари воқиф бўлишди.

— Бир очко олса ҳам майли деб ўйловдим, — дейди қувончини ичига сиғдиролмай Гулрухсорнинг отаси Ризқиддин Эсонбоев. — Қизимиз тўрт очко олдия.

— Шоҳмотни кимдан ўрганган? — қизиқиб сўрадик.

— Шоҳмот алифбосини ўзим ўргатганман, — деди Ризқиддин. — Қиз болага шоҳмот ўйнаш балки жуда ҳам шарт эмасдир. Лекин "шоҳмот инсон ақлининг тамал тошидир", деган ҳикмат бор. Шоҳмотни қотириб ўйнайдиган бола барча фанларни яхши ўқийди, сермулоҳаза, меҳнаткаш бўлади. Шунинг учун ҳам Гулрухсор билан шоҳмот тахтаси устида соатлаб ўтирамиз. Чирчиқдаги 3-сон болалар ва ўсмирлар спорт мактабидаги устози Бахтиёр Холмирзаев ҳам хурсанд. "Гулрухсордан умидим катта", дейди доим.

Чирчиқ, Ризқиддиннинг айтишича, шоҳмотчилар шаҳри экан. Бунинг учун халқаро гроссмейстерлар Сергей Загребельний, Михаил Салтиков, Сайдали Йўлдошевларнинг, ўн саккиз ёшли қизлар ўртасида 1982 йилдаги жаҳон чемпиони Флора Ҳакимова, Дилдора Аҳроровaларни эслашнинг ўзи кифоя. Гулрухсор Эсонбоева-Миртурсунова ўшалар изидан кетаётган бўлса ажаб эмас.

Тошкентдаги "Олимпия" меҳмонхонасида шу йил февралда бўлиб ўтган йигирмага яқин қизлар орасида, гарчи унча тажрибали бўлмаса ҳам, Гулрухсор иккинчи разрядли Маметова, Абдулазизова, учинчи разрядли Зоирова, Любечанскаяларни мағлуб этиб, тўрт очкога эга бўлди.

— Бу қиздан келажакда катта ғалабалар кутса бўлади, — деди мусобақанинг бош ҳакaми О. Азизов.

— Бир пайтлар Чирчиқда шоҳмот мактаби бўларди, — деди Ризқиддин Эсонбоев, — деярли барча мактабларда шоҳмот дарси ўтиларди. Ўзим ҳам шу ўйин фидойисиман. Спорт усталигига номзодман, ҳатто вилоятда ғолиб ҳам бўлганман. Чирчиқ, агар ишонсангиз, шоҳмот шаҳри сифатида юртимизда, ҳатто ундан ташқарида ҳам маълум. Агар Гулрухсор ҳам мана шу анъанага ҳисса қўшса бошим осмонга етарди. Яқинда Республика халқ таълими вазирлиги мактабларда шоҳмот дарсини жорий этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Жуда хурсанд бўлдим. Бу шоҳмотнинг ривожига, янги истеъдодларнинг кўпайишига катта ёрдам беради.

Гулрухсор нима қилаяпти, деган саволимизга у:

— Гулрухсор, аввало, аъло баҳоларга ўқияпти. Келгуси йилда бўладиган ўн ёшгача қизлар ўртасидаги Ўзбекистон биринчилигига ҳозирлик кўраяпти. Орзуси — ғолиб бўлиш.

Гулрухсорга омад ёр бўлишини тилаймиз.

Ғолиб МИРЗО.

● Диққат. танлов *● Диққат. танлов*

"ЭНГ УЛУҒ, ЭНГ АЗИЗ"

РЕСПУБЛИКА "Тасвирий ойина" ижодий уюшмасининг Тошкент вилояти бўлими, Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармасининг Тошкент вилояти бўлими ҳамда Тошкент вилояти "Маънавият ва маърифат" маркази мамлакатимизда рўй бераётган буюк ўзгаришлар, халқимизнинг мустақиллик йилларидаги дадил одимлари, жамият маънавиятини янада юксалаётганлиги, бунёдкорлик ишлари, одамлар онги ва тафаккурида юз бераётган ўзгаришларни кенгроқ ёритиш, мамлакатимизда Соғлом авлод йили билан боғлиқ "Соғлом авлод" давлат дастуридаги жисмоний ва маънавий баркамол авлод ҳақидаги тасаввур ва қарашларни одамларга етказиш мақсадида "Энг улуғ, энг азиз" республика кўрик-танловининг вилоят босқичи ўтказилишини эълон қилади ҳамда вилоятимиздаги адиблар, журналистлар, фотосуратчилар, мусаввирлар, барча ижодкорларни ушбу танловда фаол иштирок этишга таклиф этади.

Кўрик-танловга тақдим этилаётган ижодий ишларда қуйидаги мавзу, йўналишлар ёритилган бўлиши лозим:

— мустақиллик, озодлик ва Ватан каби муқаддас тушунчаларнинг талқини;

— мамлакатимиздаги ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий соҳалардаги ислоҳотлар жараёни ва бу борадаги ютуқлар;

— она-Ватанга бўлган муҳаббат ва садоқат;

— миллий ғурур, азалий ва умумбашарий қадриятлар;

— "Соғлом авлод — келажагимиз";

— фидойилик кўрсатиб, меҳнат қилаётган, яратувчанлик йўлида изланаётган замондошларимиз;

— буюк истиқлолнинг улуғ неъматлари.

Мазкур кўрик-танловни ташкил этиш, унга тақдим этилган асарларни оммавий ахборот воситалари, телевидение ва радиода кенг ёритиш учун "Тошкент ҳақиқати", "Ташкентская правда" газеталари, барча шаҳар, туман маҳаллий нашрлари, телерадиоэшиттиришлар таҳририятлари махсус рукн очадилар.

Кўрик-танловнинг вилоят босқичига тақдим этилган ишлар 2000 йилнинг 15 июлигача қабул қилинади. Ушбу босқичда ғолиб чиққан асарлар танловнинг республика босқичига тавсия этилади.

"Энг улуғ, энг азиз" кўрик-танлови вилоят босқичи учун иккита биринчи, иккита иккинчи, учта учинчи совринли ўринлар таъсис этилган. Ғолиблар қимматбаҳо совғалар билан тақдирланадилар.

Ижодий ишлар таҳририятлар тавсияси билан икки нусхада қуйидаги манзилга юборилиши шарт:

700129, Тошкент шаҳри, К. Ёрматов кўчаси, 14-уй.
Республика "Тасвирий ойина" ижодий уюшмаси Тошкент вилояти бўлимига.
"Энг улуғ, энг азиз" кўрик-танловига.

ЭСЛАТМА:
Танловга тақдим этилаётган ижодий ишлар оммавий ахборот воситаларида эълон қилинган бўлиши шарт.

АВЛОД ТАРБИЯСИ ВА ИСТИҚБОЛ

ЖАМИЯТИМИЗДА халқ таълими ривожига бўлган янгича талаб мактаблар ҳаётида туб ўзгаришлар бўлишини тақозо этмоқда. Бу билим муассасалари зиммасига "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" асосида академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларига лаёқатли ўқувчиларни тайёрлаб бериш вазифаси юклатилган.

Хўш, бундай масъулиятли ишга Зангиота туманида қандай муносабатда бўлинмоқда? Мухбиримизнинг туман халқ таълими бўлими мудири Тўлқин ЭШОНХЎЖАЕВ билан мулоқоти ана шу мавзуда.

— Тўлқин ака, мустақиллик йиллари ичида "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"га мувофиқ туман халқ таълими бўлимида амалга оширилган қайси тадбирларни алоҳида қайд этган бўлур эдингиз?

— Дастур ҳаётга тадбиқ этилгандан буён ўтган икки ярим йил самарали бўлди, дейиш мумкин. Ана шу вақт мобайнида туманимизда таълим-тарбияга муносабат ўзгарди. Биринчи навбатда ўқитувчилар малакасини оширишга жиддий эътибор берилди. Пойтахт шаҳримиз илмий муассасаларидан таклиф қилинган етук олимлар, мутахассислар иштирокида улар аттестациядан ўтказилганлиги, давлат стандартлари юзасидан мактабларнинг тажриба синов майдонларида фаол қатнашганликлари ҳам, албатта, муҳим аҳамият касб этди. Жараён давомида ўз устида ишламайдиган, номига дарсга кириб чиқиб юрган айрим кишилардан воз кечишга тўғри келди. Бу тадбирлар масъулиятни оширди. Ўқитувчилар илгаригидек дафтар қоралаш учунгина конспект ёзишдан ҳоли бўлиб, қўшимча адабиётлар, қўлланмалар, газета ва журналлар мутолаа қиладиган бўлиб қолдилар. Уларнинг билимларини мустаҳкамлашда вилоят ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг ҳам хизмати айниқса, катта. Бу муассасада педагогларимиз белгилаб қўйилган фанлар бўйича жадвал асосида курсларда ўқиб, тажрибаларини бойитиб бормоқдалар.

Миллий дастур

Кейинги йилларда таълим тизимида рўй берган янгиликлардан яна бири ташҳис марказларининг ташкил этилишидир. Шу кунларда туман халқ таълими бўлимида, шунингдек, мактабларда очилган бундай марказлар ўқувчилар руҳиятини ўрганиш билан шуғулланмоқдалар. Бу ишни бажараётган руҳшунос шифокорлар болаларнинг лаёқатини аниқлашга жиддий ёндошмоқдалар. Дастурнинг биринчи босқичидаги вазифаларга кўра, бошланғич синфга жалб этиладиган олти ёшлилар билан ишлашга кўпроқ диққат қилиниши қайд қилинган эди. Биз икки йилдан буён ана шу йўналишда ташҳис марказлари ёрдамида иш олиб боряпмиз. Бу ёшдаги зеҳни ўткир, соғлом болалардан 30 фоиздан кўпроғи 1999-2000 ўқув йилида мактабларга жалб этилди.

Марказларнинг вазифаси фақат шугина эмас. Улар 5-9 синфлар оралиғида ўқувчиларнинг қобилиятига қараб, ким академик лицейга, ким касб-ҳунар коллежига боришини тайин қилиб беришлари лозим. Ўзингизга маълум, ўқувчи бугун ҳайдовчи бўлишни истаса, бир йил ўтгач шифокорликни орзу қилиб қолади ёки учувчиликка ихлос қўяди. Ана шу борада бир тўхтамга келишда ташҳис маркази алоҳида ўрин тутади. Ўқувчилар академик лицей, касб-ҳунар коллежларига бундан буён мазкур марказлар йўлланмаси билангина борадиган бўладилар.

Шуларни ҳисобга олиб, руҳшунослар шифокорлар, ота-оналар, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари билан яқин алоқа боғладик. Синфларда вақти-вақти билан ўтказилаётган суҳбатлар, ишлаб чиқариш жойларига, турли муассасаларга уюштирилаётган сафарлар болаларда маълум бир касбни аниқ танлаш туйғусини шакллантирмоқда. Илмга берилган, юқори салоҳиятли ўқувчилар билан эса, дарсдан ташқари пайтларда қўшимча тарзда шуғулланилмоқда.

Мактаблар зиммасига ёш авлодни маънавий баркамол қилиб тарбиялаш юклатилганлиги ҳам маълум. Бу борада биз аниқ йўналишларни белгилаб олганмиз.

— Шу фикрингизни кенгроқ шарҳлаб беролмайсизми?

— Бажонудил. Маълумки, мустақиллик шарофати билан миллий қадриятларимиз тикланди. Аждодларимиз меросини ўрганишимизга, тарихий обидаларимизни таъмирлашга кенг йўл очилди. Туманимизда асрлар давомида юрагимизда меҳр уйғотиб келган алломалар, улуғ зотлар қадами етган жойлар кўп. Хусусан, улардан бири муқаддас зиёратгоҳ — Зангиота билан боғлиқ. Туман халқ таълими тизимида ишлаб чиқилган "Аждодлар мероси — маънавият мактаби" дастури асосида алломалар ҳаёти ўрганилмоқда. Ҳар бир билим муассасасида маънавият ва маърифат хоналари ташкил этилди. Улардан Зангиота мақбарасини қуришдек хайрли ишни бошлаган бобомиз Амир Темур ва бу қурилишни ниҳоясига етказган Мирзо Улуғбек хизматлари билан боғлиқ маълумотлар ўрин олди. Эндиликда ўқувчилар Зангиотанинг асли исми Ойхўжа ибн Тож хўжа эканлигини, туғилган жойи Шош вилояти бўлиб, номи фақат Мовороуннаҳрдагина эмас, балки Хуросон халқлари орасида ҳам машҳур бўлганлигини яхши биладилар. Улар Зангиота зиёратгоҳида тез-тез бўлиб турадилар. Болалар ўз устози Ҳаким отадан тасаввуфий илмлар билан бирга, илми зоҳирий ва илми ботинийдан таълим олган, Арслонбоб авлодига мансуб бўлган бу буюк мутафаккир аҳолини илоҳий-аҳлоқий йўл-йўриқлар билан тарбиялагани, кўплаб олимларни камолга етказгани ҳақида иншолар ёзиб, маънавият ва маърифат хоналарини бойитиб боришмоқда.

Мактабларда ўлкамизни, хусусан туманимизни ўрганиш бўйича очилган музейлардан ўрин олган турли асрларга оид ёдгорликлар намуналари, асбоблар, уй жиҳозлари туман тарихини яратишга хизмат қилмоқда. Уларда тўпланган маданий бойликлар ҳудудимизда республика миқёсида тарихий обидаларни ўрганиш бўйича конференция ўтказиш учун ҳам асос бўлди. Бу анжуман қатнашчилари ёшларни юксак маънавийлик руҳида тарбиялашдаги ишларимизга ижобий баҳо бердилар.

— Гапингизга қараганда, мактабларнинг маънавий базаси анча мустаҳкам экан. Моддий аҳволи қандай?

— Истиқлол йиллари ичида моддий базамиз ҳам, шароитимиз ҳам анча яхшиланди. Мавжуд 40та мактабнинг деярли ҳаммасига табиий газ тармоқлари ўтказилди. Уларнинг аксариятида иссиқхоналар, томорқа участкалари бор. Турли мевали, манзарали дарахтлар кўчатлари етиштираётган, айниқса, тераксзорлар барпо этаётган мактаблар сони кўпайиб бормоқда. Ҳомийлар ёрдамида билим муассасалари ёнида қўшимча синф хоналари қад кўтармоқда.

Моддий база ҳақида гап борар экан, бу борада ҳали зиммамизда катта вазифалар турганлигини ҳам айтиш керак. Чунки, мактабларимизнинг 21тасигина замонавий, 19 таси мослашган биноларда жойлашган. Улар компьютерлар билан етарли даражада жиҳозланган бўлса ҳам, бу ақлли машиналарни бугунги талабларга мослари билан алмаштириш борасидаги саъй-ҳаракатларни кучайтиришимиз лозим бўлади. Дарсликлар танқислиги, ўқитувчилар етишмаслиги каби нуқсонлардан ҳоли эмасмиз. Мактабларда ўқув жараёни рейтинг тизимида олиб борилаётганига қарамай, уларнинг айримларида ҳали таълим тарбия даражаси оқсаётганидан кўз юмиб бўлмайди.

— Бу камчиликларни бартараф этиш чоралари ҳақида ҳам ўйлаётгандирсизлар?

— Албатта. Ўйламаслик мумкин эмас. Зеро, "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"га кўра, яна бир йилдан кейин бу дастурнинг "ўтиш даври" деб аталган босқичи ниҳоясига етади. Маълумки, ана шу вақт ичида биз янги талабларга жавоб берувчи ўқитувчи кадрлар тайёрлаш, янги стандартларни жорий этиш, 9-синфдан кейинги 3 йиллик ўқиши учун замин ҳозирлаш каби вазифаларни амалга ошира олишимиз керак. Кўриб турибсизки, ишлар кўп, муддат эса қисқа. Уларни охирига етказиш йўлида ташаббускорликни кучайтиришимиз лозим бўлади.

Суҳбатдош Равшан ЁҚУБЖОНОВ.

ЗАМИН СИРЛАРИ ОШКОР ЭТИЛДИ

ВИЛОЯТИМИЗ қишлоқ хўжалик мутахассислари билан олимлар ўртасидаги ҳамкорлик мустаҳкамланиб бормоқда. Хусусан, Ўзбекистон Фанлар Академиясининг сейсмология институтида амалга оширилаётган тадқиқотлар Паркент туманининг "Навбаҳор" қўрғони ҳудудидаги зах босиш ва ерости сув сатҳининг кўтарилиш сабабларини аниқлашда қўл келди. Бу борада илмий муассасанинг "лёсшунослик" лабораториясида сейсмик кучланиш хусусиятларини ўрганиш бўйича олиб борган тадқиқотлари муҳим аҳамият касб этди. Изланишлар натижаси олий ўқув юртлари учун "Табиий муҳитни муҳофазалашнинг геоэкологик асослари" қўлланмасини ёзишда ва сейсмик кучланишларнинг ўзгарувчан хариталарини яратишда ҳам асос бўлди.

Яқинда тадқиқотларга бағишлаб ўтказилган конференцияда олимлар бу борадаги ютуқлар шаҳарлар, туманларнинг микросейсмик хариталарини яратишга йўл очганлигини алоҳида таъкидладилар.

А.АКБАРОВ.

Ислоҳот одимлари

ТЕХНОЛОГИЯСИ ЯГОНА

Яқинда бўлиб ўтган 1999 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2000 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг устивор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисида халқ хўжалигини юксалтиришнинг муҳим омиллари, асосий йўл-йўриқларнинг батафсил баён этилди. Шу жумладан, маҳаллий хомашёдан фойдаланишни кенгайтириш, айниқса, улар асосида ҳозирги вақтда чет эллардан келтирилаётган турли-туман маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ва у билан ичига бозорни тўлдириш қатори хорижга экспорт қилишга эришиш лозимлигини яна бир бор таъкидланди.

Шу нуқтаи назардан "Микрэл" қўшма корхонасининг Янгийўлдаги заводи жамоасининг фаолияти тақсинга сазовордир. Чунки, бу ерда жаҳон амалиётида биринчи бўлиб чигит шротидан оқсил олиш технологияси ўзлаштирилди. Корхонада бу қимматли маҳсулотни тайёрлаш йил сайин кўпайиб бормоқда ва у оқсилни четдан валюта сарфлаб, олиб келишни камайтиришга олиб келмоқда.

Бундай маҳсулот асосан ловия кўп ҳажмда етиштириладиган мамлакатларда тайёрланар ва ундан олинган оқсилнинг ҳар бир тоннасини олиб келиш 350 долларга тушар эди. Бунинг устига чорвачилик ва парандачилик учун ниҳоятда зарур бўлган бундай ҳомашё собиқ иттифоқ даврида республикамизга жуда кам ажратилар, чунки унда таркибида каротин моддаси кўп бўлган беда майдонлари кенг ва чигит шроти етарли бор деб ҳисобланарди. Ваҳолангки, қишлоқ хўжалигида пахта якка ҳокимлиги ҳукм сураётган вақтда экинларни алмашлаб экишга риоя қилинмас, бунинг устига чигит шротининг асосий қисми республикамиздан четга олиб кетилар эди. Шу сабабли ҳам чорвачиликдаги аҳвол йилдан-йилга мушкуллашиб борди, сут ва гўшт, айниқса, парранда етиштириш анча камайиб кетди.

Республикамиз ҳукумати ўша йиллардаёқ чигит шротидан оқсил олишни мақсад қилган эди. Уни амалга ошириш қатор тармоқ илмий тадқиқот марказларига топширилди. Бироқ

бу муаммони бундан етти йил илгари "Микрэл" қўшма корхонасини барпо этган бир гуруҳ ташаббускорларгина амалда ҳал этишга эришдилар. Олимлар, мутахассислар ва тадбиркорларни ўзига бирлаштирган бу гуруҳнинг илмий изланишлари натижасида "чигит шротидан оқсил олиш усули" кашф этилди.

Бир пайтнинг ўзида Янгийўлда оқсил концентратлари заводи барпо қилинди. Мазкур технологиянинг яна бир афзаллиги шундаки, у таркибида оқсил моддаси бўлган ҳар қандай хомашё асосида ишлай олади, лекин асосан чигит шротини қайта ишлашга мўлжалланган. Чигит оқсили изояти, экстракция пастаси ва қаймоғи олинмаган сутнинг ўрнини босувчи сифатида ишлаб чиқарилган тайёр маҳсулотлар чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг лабораториясида, унинг "Қизил шалола" тажриба базасида, "Сергели" чўчқачилик мажмуида ва қатор хўжаликларда синовдан муваффақиятли ўтди.

Корхона мана бир неча йилдирки, ўз маҳсулотларини буюртмачиларга етказиб бермоқда. Уларнинг қимматини қатор далилларда ифодалаш мумкин. Чигит шротидан олинган изолят таркибининг камида 90 фоизини соф оқсил ташкил этади. У фақат чорвачиликдагина эмас, нон маҳсулотларини ишлаб чиқаришда ҳам кенг ишлатилади.

— Янгийўлдаги "Микрэл" қўшма корхонаси заводи чигит шротидан ишлаб чиқараётган оқсил концентрати ўз кўрсаткичлари бўйича хориждан келтирилаётган оқсил моддаси ўрнини босадиган қимматли маҳсулот ҳисобланади, — дейди унинг бош директори Ш. Эргашев. — Ўзбекистон Республикаси макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги томонидан 1998 йилдаёқ берилган 12-сонли сертификат ҳам шундан далолат беради.

Завод жамоаси ўтган йили омухта озуқа саноати корхоналари ва бошқа ташкилотларга 3,5 минг тонна атрофида қимматли оқсил маҳсулоти етказиб берди. У тўла қувват билан ишлаши учун корхонага йил давомида 20 минг тонна чигит шроти етказиб берилиши керак. Шундагина, унинг бир маромда ишлаши ва оқсил маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажмини олдинги йилдагига нисбатан анча ошириш мумкин бўлади.

Бунда четдан шундай маҳсулот келтиришни анча камайтирилиши ва валютани тежаб қолиниши ҳам ҳисобга олиниши керак. Айни вақтда чорвачиликни, ун саноати ва халқ хўжалигининг қатор бошқа тармоқларини оқсил билан таъминлаш янада яхшиланади.

Мутахассислар оқсил концентрати юқори сифатли бўлиши ва уни тайёрлаш узлуксиз бориши учун бундай ишлаб чиқаришнинг янги бўлинмаларини ёғ-мой комбинатларининг технологик тизими таркибида барпо этиш яхши самара беради демоқдалар. Шундай бўлганда, шрот ёғ-мой комбинатлари учун чиқинди бўлмайди, аксинча ишлаб чиқаришнинг яна бир бўғини учун ҳам ашё бўлиб хизмат қилади. Уларнинг ишлаб чиқариш технологияси бузилмайди ва юқори сифатли шрот олишдан манфаатдорликлари кучаяди.

Янгийўл оқсил концентратлари заводи истиқболли ишнинг дастлабки қалдирғочи ҳисобланади. Бундай ишлаб чиқаришлар республикамизнинг барча ҳудудларида пайдо бўлишига ишонамиз. Чунки, бунинг учун зарур бўлган ҳомашё ўзимизда жуда кўп. Чигит шротидан тайёрланган оқсил концентратини харид қилиш истагини билдираётган хорижлик талабгорлар ҳам кўпаймоқда. Қозоғистон, Латвия, Россия ҳамда бошқа узоқ ва яқин чет эл мамлакатларида унга қизиқиш кучаймоқда. Ҳа, халқаро бозорга чиқишнинг муҳимлиги ва аҳамияти ҳаммага тушунарли. У амалга оширилаётган ва тобора чуқурлашаётган иқтисодий ислоҳотларнинг асосий йўналишларидан бири ҳисобланади.

Мирсобир МИРҲАМИДОВ.

СУРАТЛАРДА: корхона директори Виталий Пьявкин ва бригада бошлиғи Илсур Ғайнутдиновлар иш юзасидан суҳбатлашмоқдалар; лаборатория ходими Людмила Селезнева иш устида.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

ОЛТИН МЕРОС НАВРЎЗИМ

Ўзбекистон Миллий университетининг муҳташам кенг залини Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент Давлат Техника дорилфунунининг устоз ва талабалари тўлдирди. Улар Техника дорилфунуни билан Халқаро "Олтин мерос" хайрия жамғармаси жамоаси биргаликда ўтказаётган "Олтин Мерос Наврўзим" ижодий учрашувида қатнашиш учун тўпландилар.

Учрашувни дорилфунун ректори, Олий Мажлис депутати Тўлқин Миркомилов очиб, бу йил Наврўз байрами ўзгача бир руҳда ташриф буюргани ҳақида тўхталди. Сўзга чиққан халқаро "Олтин Мерос" хайрия жамғармаси раиси Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али залда ўтирган устоз ва талабаларни айём билан табриклаб, жамғарма ишларидан сўзлади ҳамда баҳор ҳақидаги шеърларидан намуналар ўқиди. Жамғарманинг фаолларидан тарихчи олими Муборак Юнусхўжаева Наврўзнинг ҳаётбахш анъаналари ҳақида ҳикоя қилди. Жамғарманинг тарғибот ва халқаро алоқалар маркази бошлиғи Насиба Усмонова ўз сўзида Наврўз ва унга ёшлар, келажак авлод муносабати тўғрисида тўлқинланиб гапирди.

Ижодий учрашувда жамғарма қошида Ўзбекистон халқ артисти Қизлархон Дўстмуҳамедова раҳбарлигида тузилган "Муножот" миллий мумтоз рақс дастаси аъзолари ўз санъатларини намойиш қилдилар.

Азиза АҲМЕДОВА.

ҚАЛМОҚҚИР ЭТАКЛАРИДА

Олмалиқдаги Геологлар маҳалласи эрталабданоқ шод-ҳуррамлик оғушида қолди. Шундоққина Қалмоққир этагидаги ўйингоҳга ёшу-қари тонгданоқ тўплана бошлади. Карнай-сурнайларнинг садолари биронта одамни бефарқ қолдирмади.

— Болаларим, — деди маҳалланинг энг кексаси 93 ёшли Исроил ота, — бундоқ хуш кунларга етганлар бор, етмаганлар бор. Тинчлик билан, аҳиллик билан, бир-биримизга очиқ юз билан қараб, яшаётган замонамизнинг серфайз кунларига, ҳаммамизнинг хонадонимиз Наврўз келтирган шодиёнадан баҳраманд бўлаётганига шукроналар қилайлик.

Маҳалла фуқаролар йиғинининг раиси Гулираъно Қаҳҳорова Наврўз хосиятлари ҳақида сўзлади. Дастурхонларга тортилган кўксомсаю сумалаклар, қўли гул пазанда келинчаклар ёпган ҳовури кўтарилиб турган серпиёз нонлар, турли ноз-неъматлар устида ширин суҳбатлар бошланди. Шаҳар маънавият ва маърифат марказининг раҳбари Солижон Тангиров, "Тонг" ашула ва рақс дастасининг хушовоз хонандалари Нурали Раимжонов, Маҳбуба Ҳасанова, 10-мактабнинг бадиий ҳаваскорлари кечага ўзларининг шеърлари, рақслари, қўшиқлари, табриклари билан файз киритдилар.

— Қалмоққир этакларида бундай яхши кайфият улашувчи йиғин яқин ўртада бўлмаган эди, — деди Олим ота Бекназаров, — бунинг ҳаммаси юртимизнинг осойишталиги, Президентимиз ғамхўрлиги мевасидир.

Тугмагул ЭШМОНОВА.

Муҳокама учун мавзу

НИМА ЎҚИЯПСИЗ, ЗАМОНДОШ?

АЛЛОМАЛАРДАН бири: "Ўзимдаги энг яхши хислатлар учун китобдан ҳамиша миннатдорман", деган экан. Китоб маънавиятимизнинг, маърифатимизнинг бешиги эканлигини шу сўзлар, қолаверса, ёшу қари эътироф этади. Шу сабабли ҳам донишмандлар китобат қилиш, газета-журналлар чоп этиш, эзгулик уруғини юракларга сочиш учун ҳамиша интилиб келган.

Хабарингиз бўлса, газетамиз саҳифаларида "Китоб ўқишни ким ўргатади?" сарлавҳали мунозарали мақола чоп этилган эди. Ушбуга газетхонларимиздан кўплаб мактублар олдик. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ҳаким Назирнинг "Китобдан яхшироқ дўст йўқ жаҳонда", Ҳамид Норқулнинг "Сиз китоб ўқийсизми?" мақолаларини, "Турон" вилоят кутубхонаси директори Вазира Собирова билан суҳбатни кўпчилигингиз ўқиган бўлсангиз керак, албатта.

Бугунги сўзимиз яна китоб, китоб ўқиш ҳусусида бормоқда. Китоб — билим чашмаси эканлигини доим оғиз тўлдириб айтамиз. Лекин айнан мана шу чашмадан ўзимиз қанчалар баҳрамандмиз? Қандай китоб ўқияпсиз? Бундай саволларни ҳар биримиз дастлаб ўзимизга берсак, унга жавоб топа олсак, кўнгилдагидек иш бўларди.

Бир донишманддан: "Менинг қандайлигимни айтиб бера оласизми?" деб сўрашибди. У эса: "Аввал дўстингизни кўрсатинг" деган экан. Ҳаммамизнинг эса содиқ дўстимиз китоб бўлишини хоҳлардим, жуда хоҳлардим.

Азиз муштарийлар! Маънавият деганда, маърифат деганда, эзгуликни қондириш деганда нимани тушунасиз? Сизни билмадиму, шахсан мен бутун вужудимга илоҳиёт уруғини сочадиган, кўзимга ҳаётни гўзал, мазмунли қилиб кўрсатадиган адабиётнигина тушунаман. Шунақасини топсам, оёғини ерга теккизмай харид қиламан. Ана ўшандай адабиётлар пойтахтимиз Тошкентдаги, қолаверса, вилоятимиздаги китоб дўконларида сотиляптими? Келинг, буни китоб дўконларимизга мунтазам кириб турадиганлардан сўрайлик.

Қизғалдоқлик Султон ЙЎЛДОШЕВ: — "Шарқ зиёкори" фирма дўконига кириб кўзим қувнаб кетди. "XX аср ўзбек романи" туркумидаги асарлар, янгигина чоп этилган шеър, ҳикоялар тўпламлари, тиббиётга, ҳуқуққа оид адабиётлар... Қурбим етганини олиб ўқияпман. Барибир, очиғини айтишим керак, негадир янги адабиётларимиз жуда кам.

Бўкалик Равшан ОҚБЎТАЕВ: — Тоҳир Маликнинг "Шайтанат" романини ўқидим. Жуда яхши асар. Лекин, ўйланиб ҳам қолдим. Ахир адабиёт фақат саргузашт жанридан иборат эмаску. Назаримда кўпроқ шу услубдаги адабиётлар оммалашиб кетмаяптимикин? Бизга одамлардаги меҳр-оқибат, бир-бирига ҳурмат, эзгуликни тараннум этадиган, шунга чорлайдиган китоблар керак. Чунки, енгил-елпи адабиётларни ўқиб юрган одам ҳаётга ҳам енгил назар ташлайди, деб ўйлайман. Анъанавий юксак туйғуларни куйловчи янги китобларни Бўка туманидаги китоб дўконларидан топиш мушкул.

Мустақилликка эришган йилимиздан бошлаб бозорларимиз шарқона кўриниш касб этди. Улар батамом қайта қурилди, гўзаллашди. Бунинг учун Президентимиздан, ҳукуматимиздан ҳар қанча миннатдор бўлсак арзийди. Қулай, обод бу савдо масканларида янги-янги дўконлар тикланди. Лекин, ўша дўконларнинг қаторида янги китоб дўконлари очилдими? Меъморларимиз етти иқлимдан келтирилган майда-чуйда, лаш-лушлар, озиқ-овқатлар сотаётган ҳашаматли дўконлар қаторида ҳеч бўлмаса оддийгина қилиб, "бу ерда китоб сотилади", деган маънода биронта бино қуришдими? Майли, махсус янги дўконлар қуришга маблағ етишмаслиги мумкин. Бозорлардаги тижорат дўконлари камида 120-150 квадрат метр жойни эгаллайди. Тожирлар мана шу дўконнинг бешдан бир қисмини китоб савдосига мослаштирса бўлмайдими? Газета-журналларни харидорга тавсия этса биров уришадими? Ахир, ҳам савдо бўлади, ҳам маърифат улашилади-ку. Демак, ҳаммаси ўзимизда қолган, десам хафа бўлмассиз биродари азизлар?! Ана шундагина салобатли бозорларимизда арзигулик китоб дўкони йўқ деб ҳеч ким айтмаган бўларди. Тузукроқ китоб керак бўлса, ёйма бозорни излаб юрмасдик. Чорсудаги бош универсал магазини рўпарасидаги китоб растасининг ичида нималар бор? Инсоф билан айтиш керак, "Ёзувчи", Ғафур Ғулом номли, "Ўқитувчи", "Меҳнат" каби нашриётларимизда чиқаётган кўплаб шеърий, насрий, илмий адабиётлар бу ерда ҳарқалай мавжуд. Ёйма китоб расталарида яна бир манзаранинг гувоҳи бўласиз. Рус тилидаги ҳашаматли, ниҳоятда дабдабали қилиб безатилган китобларни қўлингизга олсангиз, уларнинг бири Свердловскда, бири Екатеринбургда, бири Новосибирскда, жумладан Тошкентда ҳам чоп этилган. Мазмунига кўра жангари — бестселлерлар тошбағирликни, ажал уруғларини тарғиб қилади. Тўғри, китоб қаҳрамонлари охир-оқибатда ёвуз кучларни енгади. То унгача китобхон чўчиб неча саҳифа яшаши керак? Буни ҳеч ким ўйлаб кўрмайди. Номининг даҳшатлилигини қаранг. "Смерть на отеле", "Мафия бессмертна", "Погоня за дьяволом", "Жажда крови", "Жажда мести", "Адское наслаждение", "Тайна женской души", "Убийцы"... Минг афсуски, бир тоифа ёшларимиз мана шу китобларни ўқишга рағбат билдираяпти. Бу китобларни ўқиган одам эртага қандай кайфиятда ҳаётга қарайди? Шарқона одобни ғарбона енгилтаклик, қаҳр босиб кетмаяптими? Ахир неча йиллардан бери одамлар қалбига сингдириб келаётганимиз юксак маънавият, шарқона ҳаёт тарзи мустақиллик даврида яна ҳам қудрат касб этиш ўрнига, пасайиши керакми?! Келинг, шу ўринда яна китобхонлар фикрига қулоқ тутайлик.

Ангренлик Гулжаҳон ЖАББОРОВА: — Рости, китобларнинг ёймага чиқиб кетиши сал дилимда ғашлик уйғотади. Бунинг устига бу ёйма дўконларни ҳам Ғарб адабиёти босиб кетяпти. Яхши адабиёт бўлса у ҳеч қачон тил, миллат танламайди. Барчага бирдай манзур бўлаверади. Техник адабиётлар, тиббиётга оид китоблар, айниқса, бадиий адабиётларнинг кўплигидан кўзингиз қамашади. Лекин, уларнинг аксарияти беллетристика — енгилтаклик, ҳаёлий, саргузашт-фантастик адабиётлар, ишқий эҳтиросли романлар, қиссалар. Хусусан, пойтахтимизнинг метро йўлакларида, катта дўконларнинг ёнларида, хиёбонларда нафақат сотилаётган китоблар, балки газета-журналларни ҳам қатъий назорат қилиш керак, деб ўйлайман. Айниқса, "Вот так" деган журнални қўяверинг. Муқовасига қарагани номус қилади киши.

Бекободлик Оллоёр БЕГАЛИЕВ: — Тўғриси, газета-журнал тарқатиш ҳам бизнесга айланиб қолган. Аксарият одамлар енгил-елпи нашрларни ўқишни хуш кўришади. Нархи ҳам тузуккина. Уларга қараб ичэтимни ейман. Биз ҳам газеталаримизни шундай қўлма-қўл бўлиб ўқиладиган қилишимиз мумкин-ку. Мен жон-жон деб, шунақанги маърифий нашрларни пиёда бўлса ҳам юриб тарғиб этардим.

Бундай манзарани шаҳримизнинг исталган бурчагида кўришингиз мумкин. Тошкентдаки, шу аҳвол бўлгандан кейин вилоятимизнинг туманларида қандай гап бўлиши мумкин. Ўша ердаги кутубхоналарда, энг ажойиб китоблар бор деб бизни ким ишонтира олади?

Кейинги йилларда Ватанимизда маънавиятга, маърифатга ниҳоятда катта эътибор бериляпти. Муҳим қарорлар, тадбирлар ишлаб чиқиляпти. Лекин уларнинг ижроси қандай бўлаяпти? Эзгуликка ташна ёшларимиз нималар ўқишяпти? Бунга қизиқиш ҳар биримизнинг вазифамиз. Маънавиятнинг уфқи ниҳоятда кенг. У мактабда бўлган илм олишга иштиёқдан бошлаб кундалик ҳаётни акс эттирувчи газетамизга обуна бўлишигача барчасини қамраб олади. Шундай ҳолларга дуч келаяпмизки, энг зарур китоблар пештахтада турса, уни сотиб олиш харидорни ўйлатиб қўяди. Худди шу жойда ҳомийларга қарата юрагимдан бир нидо отилиб чиқади, наҳотки озиқ-овқат, энгил-бош, бошқа ноёб нарсаларни тақдим қиласизу, шу совғалар орасига иккитагина нодир китобни қўшиб юбормайсиз?! Сизнинг ҳимматингиздан баҳраманд бўлган хоҳ ёшдир, хоҳ қаридир маънавий лаззат оларди-ку. Соғлом авлод нафақат жисмоний, балки маънавий, руҳий ҳам соғлом бўлиши зарур. Соғлом авлод йили мана шуни тақозо қилади.

Темур УБАЙДУЛЛО.

ҚЎЗИҚОРИНДАН ЗАҲАРЛАНИБ ҚОЛМАНГ

Шифокор огоҳлантиради

ҲАР йили баҳор келди дегунча, тоғлар ёнбағирларига, қир-адирларга, боғларга сайр қилиб, қўзиқорин теришни хуш кўрадиганлар кўплаб топилади. Аммо, улар орасида табиатдаги бу неъматларнинг ҳаммаси ҳам истеъмол учун яроқли бўлмаслигини биладиганлар кам.

Шу нуқтаи назардан, мутахассислар қўзиқоринларни хусусиятига қараб заҳарли ва заҳардан холи турларга ажратганлар. "Оппоқ қўзиқорин", "Подберезовик", "Масленок", "Моховик", "Шампиньон", "Лисичка" каби қўзиқоринлар истеъмолга яроқли ҳисобланади. "Строчки", "Сморчки", "Сироежик", "Свинушка" сингарилари эса, шартли равишда истеъмолга яроқлилар қаторига киради. Чунки, таркибида заҳар бўлади. Уларни қовуришдан олдин, албатта, қайнатиш зарур. Қўзиқориннинг "Грузди", "Подгрузди", "Волнушки" деб аталувчи турларини сувда қайта-қайта ювиб, истеъмолга тайёрлаш мумкин.

Заҳарли, истеъмолга яроқсиз қўзиқоринлар таркиби ва миқдоридан қатъий назар, кўп ҳолларда ошқозон, ичак фаолиятини бузади. Оғир заҳарланиш туфайли ўлим содир бўлиши ҳам мумкин.

Шуни айтиш керакки, заҳарли қўзиқоринлар уч гуруҳга бўлинади. Биринчиси: икки соат ичида таъсир этиб, кўнгилни айнитади, қорин қаттиқ оғриб, ич кета бошлайди. Беморнинг ҳолати қўзиқоринни қанча еганига боғлиқ. Дармони йўқ, ҳолсиз кишилар учун бундай заҳарланиш хавфли ҳисобланади. Иккинчи гуруҳга кирувчи "Мухомор", "Қизил мухомор"лар марказий асаб тизимини шикастлантиради. Унинг таъсири ярим ёки икки соатдан кейин бошланиши мумкин. Заҳарланишнинг бу ҳолати ҳам қўзиқоринни қанча истеъмол қилинишига боғлиқ. Ана шу ҳолатда бемор терлайди, ундан кўп сўлак ажралиб чиқади, кўзлари ёшланади, кўнгли айниб, тинимсиз қайд қилади.

Аммо "Рангсиз паганка", "Мухомор"лар, "Паутинка"лар билан заҳарланганда, кўпинча ўлим юз беради. Заҳарланиш белгилари 8-72 соат ичида пайдо бўлади. Бу ҳолда ич кетишини тўхтатиб бўлмайди. Бемор қайд қилаверади, ахлатида қон пайдо бўлиши ҳам кузатилган. Унинг боши оғриб, сувга талаби кучаяди, кўзлари ич-ичига тушиб кетади, товуши йўқолади, юз чизиқлари таранглашиб, бутун вужудида дармонсизлик сезилади, қўл-оёқлари совқотади, лаб, яноқлари, тирноқлари кўкаради. Томир уриши бир дақиқада 120-140тага тушиб қолади. Ўлим касалликнинг 9-10 кунларида, кўпинча 2-3 кундан сўнг ҳам рўй бериши мумкин.

Албатта, ҳар қандай дард пайдо бўлганда зудлик билан унинг олдини олиш чораларини кўриш керак. Заҳарланиш рўй бериши уй шароитида бўлса, шифокор келгунча беморга бир литр атрофида қайнатилган сув, ёки содали эритма, ё бўлмаса, марганид калийли эритма бериб, қайд қилдириш керак. Муолажани эса 5-6 марта такрорлаш зарур. Шундан сўнг қоринга иситгичлар (грелкалар), болдиргача горчичниклар қўйилади. Қолган даволаш ишлари бемор шифохонага етказилгандан сўнг бошланади.

Қўзиқоринларни фарқлай олмаган кишилар, уларни термаганлари маъқул. Мабодо, болалар боғ-роғлардан териб келган бўлсалар, албатта, уни биладиган кишилар саралашлари лозим. Сифатсиз, қариган, қурт босган, қорайиб қолган қўзиқоринларни, умуман, термаслик керак.

Ҳар бир хонадон эгаси бизнинг ана шу маслаҳатларимизга албатта, риоя этишини истардик. Зеро, билар-билмас ҳолда қўзиқоринларни истеъмол қилганлар орасида ўзини бевақт ўлимга дучор қилганлар ҳам ҳар йили учраб турибди.

Владимир АНДРИЯНОВ,
вилоят давлат санитария назорати маркази бош шифокори.

ДУНЁ ЯНГИ АСР БЎСАҒАСИДА

воқеалар • мамлакатлар • одамлар

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Билл Клинтон нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилоти (ОПЭК) аъзоларининг савдога чиқариладиган "қора олтин" миқдорини ошириш ҳақидаги қарорини қўллаб-қувватлади. Ушбу қарор дунё иқтисодиётини ривожлантиришга ёрдам беради, деди у.

● НАТО БОШ КОТИБИ Жорж Робертсоннинг Латвияга икки кунлик сафари ниҳоясига етди.

● ҒАРБИЙ АФРИКА иқтисодий ҳамжамияти (ЭКОВАС) га аъзо давлатлар раҳбарлари эркин савдо ҳудудини барпо этиш борасидаги ишларни янада фаоллаштиришга келишиб олдилар.

● ОЛМОНИЯ 2003 йилга қадар Болқон минтақасида барқарорликни тиклаш учун 1,2 миллиард марка ажратди.

● 2001 ЙИЛДАН бошлаб 27 январни италияликлар Холокост қурбонларини хотирлаш куни сифатида нишонлайдиган бўлдилар. Мамлакат парламенти қабул қилган шундай қарорни 443 нафар депутат маъқуллади.

● УКРАИНА мудофаа вазири Александр Кузмук уч кунлик ташриф билан АҚШда бўлди. Сафар чоғида у АҚШ мудофаа вазири Уильям Коэн ва Пентагоннинг бошқа юқори мартабали раҳбарлари билан учрашувлар ўтказди.

● ТАИЛАНД вазирлар маҳкамаси бош вазир ўринбосари, қироллик ички ишлар вазири Санан Качомпрасартнинг истеъфо берганини эълон қилди. Унга ўз хизмат вазифасини суиистеъмол қилганлик тўғрисида айб қўйилган эди.

НАТОда ЖОСУС БОРМИ, ЙЎҚМИ?

АЙНИ КУНЛАРДА НАТОнинг Брюсселдаги бош қароргоҳида катта можаро чиқиши эҳтимоли юзага келмоқда. АҚШ ҳарбий-ҳаво кучлари разведка хизматининг ходимларидан бири у ерда Югославия ҳукуматига хайриҳоҳ жосус борлигини тахмин қилаётганини айтди. У Косоводаги операция чоғида НАТО самолётларининг қачон, қаерни бомбардимон қилиши ҳақидаги маълумотларни мунтазам равишда Белградга етказган.

НАТО авиациясининг ҳужум режалари қаттиқ сир тутилар эди. Шунга қарамай, уюшманинг ўзида Югославияга ҳайриҳоҳ одам, аниқроғи, жосус бўлган ва у барча маълумотларни ўз вақтида узатиб турган. Америкалик разведкачилар ана шундай фикрда.

"БИ-БИ-СИ" телекомпанияси шу мавзуга бағишлаб яқинда махсус кўрсатув тайёрлади. Унда айтилишича, ҳатто, НАТОнинг Оврупodаги бирлашган қуролли кучлари олий қўмондони генерал – Уэсли Кларк ҳам альянс сафида жосус ишлаётганига ишонган. Аммо, юқоридаги гаплар НАТОнинг бош қароргоҳида тўла рад этиляпти. Шунга қарамай жосуслик ҳақидаги миш-мишлар тўхтамаётир. Боз устига АҚШда – мамлакат конгрессида кўпчилик ғазабга минган. Бунга Оврупо мамлакатлари ўз қуролли кучларига эга бўлишга, ҳарбий соҳада АҚШга кўп ҳам суянавермасликка даъват этилаётганлиги сабаб бўлди. Устига устак Оврупода ҳам НАТО сафида Югославия фойдасига ишлаган жосус бўлишига шубҳа қилмаётганлар бор. Масалан, разведка соҳасида яхшигина мутахассис ҳисобланган англиялик Найжел Уэст жосуслик ҳақидаги гаплар асоссиз бўлмаса керак, деб фикр билдирди. Мутахассисларнинг мулоҳазаларидан кўриниб турибдики, вазият ҳали тўла ойдинлашмаган. Бунинг учун анчагина вақт керак. Лекин, воқеанинг ривожи қандай тус олиши ва шов-шув қандай якун топишидан қатъий назар, жаҳон оммавий ахборот воситалари буни катта машмашага айлантириб юборишлари мумкин.

ҲАМКОРЛИК БАРЧАГА ФОЙДА

ЯПОНИЯ ҳукумати Хитой Халқ Республикасига 940 миллион иенлик беғараз ёрдам етказиб беражаклигини билдирди. Хитой ташқи савдо ва ташқи иқтисодий ҳамкорлик вазирлиги вакили Лун Юнту ва Япониянинг ушбу мамлакатдаги элчиси Танино Сакутаро бу ҳақдаги ҳужжатни имзолади. Маросим чоғида ҳамкорлик ҳаммага фойда келтириши мумкинлиги таъкидланди. Япониядан олинадиган маблағлар Хитойнинг атроф-муҳитни ҳимоя қилиш борасидаги лойиҳаларини амалга ошириш учун сарфланади.

• XX асрнинг сўнгги юлдузлари

ҲАММАГА БИРДЕК СУЮКЛИ

"ОДДИЙ МАРИЯ" кўп қисмли телесериалини кўрганимиздан кейин, Вероника Кастронинг ёнига Виктория Руффо деган соҳибжамол қизни ҳам қўшиб қўйдик. Иккала мексикалик юлдузнинг маҳорати, латофати, гўзаллиги дунёнинг жуда кўп мамлакатидаги одамларни мафтун этган эди. Не бахтки, шу мафтун бўлганлар орасида биз ҳам бормиз. Оддий Мария — Виктория Руффонинг тўлиқ исми Виктория Эухения Мартинес Дел Рио Моренд Руффо.

Кўпинча ўйлаб қоламан: насиб этсаю, Виктория Руффо билан суҳбатлашиш бахтига мушарраф бўлсам, қандай савол берар эдим? Ёки унинг ҳуснига маҳлиё бўлиб ўтираверармидим? Ҳар ҳолда суҳбатимиз назаримда қуйидагича бўларди.

— Виктория, Ўзбекистонда ҳам минглаб мухлисларингиз бор... Улар сизни бир кўришда ёқтириб қолишган.

— Сизга қандай миннатдорчилик билдиришга ҳам ҳайронман...

— Айтинг-чи, уйда нима ишлар билан банд бўласиз? Ўзингиз тайёрлаб, тикиб-чатиб, тўқиб-бичасизми?

— Биласизми, мен умуман овқат тайёрлашни билмайман. Фақат тухум қовуришга устаман. Уй-рўзғоримга ҳам жуда нўноқман. Лекин, уйимни янги нарсалар билан, гўзал буюмлар билан безатишни жуда-жуда хоҳлайман. Дўконларга бориш, уй учун бирон нарсалар сотиб олиш жону дилим. Пишириб-куйдириш деяпсиз, бунақанги ишлар мен учун ғирт азоб. Кейин вақтим ҳам йўқ. Эрталаб соат еттида тураман, кечқурун тўққизўнларда қайтаман...

— Уйдаги ишларни бажарадиган биронта одам йўқми?

— Ажрашмасимдан олдин турмуш ўртоғим Эухенис Дербеса менга ёрдамлашарди. Мен, эрим, ўғлим Хосе Эдуардо — уч киши учун емак тайёрлаш Дербеса учун ўйинчоқ эди. Мана, кўриб турибсиз, ўғлим саккиз ёш бўлди, уч-тўрт йилдан бери иккволон яшаймиз. Ҳали ҳам рўзғор ишларига уқувим йўқ. Ҳали бир синглим, ҳали яна бошқаси келиб, жонимга оро кириб туришади.

— Икковингиз — она-бола яшайверасизларми?

— Билмадим, буни келажак кўрсатади? Балки, ўғлим укалик бўлишни истаб қолар. Ўзимга қолса, одамларнинг гапига қулоқ солмасам деяман. Улар яна туғишнинг нима кераги бор, деб менга ғамхўрлик қилишмоқчи бўлишади. Ҳар бир фарзанд — бу ташвиш, айни вақтда қувонч демакдир. Лекин дил-дилимдан яна бир фарзандим бўлса яхши бўларди, деб ўйлайман.

— Сиз шунақанги узундан-узоқ теленовеллаларда ўйнайсизми? Қайси теленовеллалар ўзингизга ёқади?

— Улар жуда ҳам кўп. Биттаси бор, "Бироз яшайлик" деб аталади. Бундан йигирма йил аввал "Бўрилар бешиги" дегани ҳам ишланган эди. Жуда яхши баҳо олувди.

— Мексикада кўришга арзигулик телесериаллар жуда кўп экан-да.

— Албатта, "Бойлар ҳам йиғлайди" телесериали бутун дунёни кезиб чиқди. Ҳамма ерда шон-шувга сабаб бўлди. Теленовеллаларнинг асосий вазифаси одамларга — ором бағишлаш. Уларда яхши кайфият уйғотиш. Лекин "Оддий Мария"да бошқаларига қараганда, бир йўналиш, ғоя бор. Бу, энг аввало, аёл томонидан ҳаётдаги барча тўсиқларни енгиб ўтишдир. Гарчи эртак каби бошланса ҳам, охирида чуқур руҳий саҳналар жуда кўп. "Оддий Мария" одамларга ҳам кўмаклашади, ҳам сабоқ беради. Менинг қаҳрамоним барча нарсага ўз интилиши, ўз иродаси билан эришади, шунақа кучли.

— Барча теленовеллалар муҳаббат, эҳтиросга тўлиқ. Буни қандай изоҳлайсиз?

— Ўттиз саккиз йиллик ҳаётимда жуда кўп нарсаларни кўрдим. Ўйнаган ролларимга мана шу кўрганларимни сингдиряпман. Ёшим улғайгани сари менинг аёллар олами ҳақидаги тасаввурим ҳам ўзгариб бораяпти. Театрда ижро этган ролларим эса, теленовеллаларга сира ўхшамайди. Саҳнада комедияларда банд бўламан. Одамларни кулдириш ҳам жонидилим.

— Нечта телефильмда иштирок этгансиз?

— Йигирмадан ошади. Улардан беш-олтитасида бош ролларни ўйнаганман. Биласизми, олти ёшлигимдаёқ артист бўлишни орзу қилардим. Ҳайрият, ота-онам мени қўллаб-қувватлашди. Театр мактабига топширишди. Ўқиб юрганимда, рекламаларда суратга тушдим. Биз ҳаммаси бўлиб 3 мингдан ортиқ фотоновелла яратганмиз. Бир пайтлар теледастурни олиб борувчи бўлиб ҳам ишлаганман. Дарров назарга тушдим. Сўнгра сериалларга таклиф қилишди. Азбаройи хурсандлигимдан бутун бошли теленовеллани ёдлаб олганман. Шу тариқа кетма-кет суратга тушавердим: "Мени ҳар қачон сев", "Жаннат излаб", "Елена туфайли яшаяпман", "Шўрлик бой қиз"... Айниқса, "Ёввойи" теленовелласида қатнашганимдан кейин Мексикада катта довруғ қозондим. Шундан кейин "Оддий Мария" билан банд бўлдим. Кейин "Инжиқлик" дунёга келди.

— Ҳаётда сиз учун энг муҳими нима?

— Соғлиқ, энг муҳими. Кейин оилам, кейин ишим, кейин бошқа қолганлари. Соғ бўлсангиз, ишингизда ҳам, оилангизда ҳам тинчлик, барака бўлади.

— Бўш пайтларингизда нима билан банд бўлишни ёқтирасиз?

— Уйда бўлгим келаверади. Лекин бунга камдан-кам эришаман. Саёҳатга чиқишни, денгиз бўйларида дам олишни, офтобда тобланишни хўш кўраман. Доим шунақа экан, деб ўйламанг, онда-сонда бир бўлиб қолади-да.

— Қандай мусиқани ёқтирасиз?

— Ўзимизнинг мексиканча шўх, жонон мусиқадан ўтаверсин.

— Кўнглингизда қандай ниятларингиз бор?

— Фақат тинчлик бўлсин. Ҳамманинг кайфияти яхши бўлсин. Шундагина биз ишлайдиган теленовеллалар ҳар бир томошабиннинг юрагига етиб боради.

— Келгуси режаларингиз ҳақида ҳам сўзласангиз...

— Театр билан гастролга жўнайман. Янги теленовеллаларни кўздан кечиряпман, биронтасида суратга тушсам ҳам ажаб эмас. Ростини айтганда, яқиндагина жарроҳлик муолажасидан кейин ҳордиқ олишни кўпроқ ўйлайдиган бўлиб қолдим.

— Ие, қанақа жарроҳлик муолажаси?

— Аёлларнинг ўзига яраша дарди бор, ҳамма нарсани айтишим шарт эмас.

— Мен эса битта гапни сизга айтишим шарт: сизни Ўзбекистонда кутишяпти. Қачон ташриф буюрасиз?

— Тақдир насиб этган куни.

Ўқиганларингиз, гарчи Виктория Руффонинг ҳаёти, фаолияти ҳақида бўлса ҳам, менинг таҳайюлимдир. Ажаб эмас, бизда ҳам қўша-қўша видеофильмлар якунига етса, улар довруғ қозонса, Ўзбекистон ўзига хос телесериаллар ватанига айланса, Виктория Руффо бажонудил юртимизга ташриф буюрса... Яхши ният — ярим давлат-да.

Темур ЙЎЛДОШЕВ.

ДУНЁНИНГ турли ГЎШАЛАРИДА

● ЖЕНЕВА университети олимлари ғаройиб тадқиқотни ниҳоясига етказдилар. Барвақт соч тўкилиши ва калга айланиш юрак ва қон томирлар хасталигига йўлиқиш эҳтимолини кучайтирар экан. Шифокорлар 35 ёшдан 83 ёшгача бўлган 26 минг нафар эркак устида тажриба ўтказгач, шундай хулосага келдилар. Боши тақирлар ва энди сочи тўкила бошлаган тепакаллар юрак-қон томир касалига йўлиқишда бошқаларга нисбатан 3,5 марта кўпроқ хавф остида қолар экан.

● МОЛДОВАНИНГ курорт минтақаси Вадулда Руслан Хасбулатов деган йигит хибсга олинди. 33 яшар чеченлик ва унинг икки шериги куч ишлатиш билан пул ўмараётганда қўлга тушдилар. Михаил Горбачев деган шахс эса йўл ҳаракатини қўпол равишда бузишликда айбланди. Алла Пугачева эса савдо қоидасига риоя этмай, катта миқдорда жарима тўлади... Шошилманг, юқоридаги кишиларнинг собиқ машҳур давлат арбоблари ва санъаткорларга дахли йўқ. Фақат уларнинг исми-шарифларигина айнан бир-бирига ўхшаш экан.

(ЖАҲОН ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

Ибратнома

ЎРТАДА ЧАҚИМЧИ БОР

Замонасининг етук авлиёларидан бири йўлда кетаётса, қаршисидан қир томонга сурувини ҳайдаб кетаётган чўпонга рўбарў бўлибди. Салом-аликдан сўнг авлиё ота сўз бошлабдилар:

– Ҳозир қиш фаслининг охирги ҳафтаси, саддипок бўлишига бир ҳафтача бор, сурувни яйловга вақтли ҳайдабсан-ку.

– Вақтли эмас, бовурим, қиш тамом бўлди.

– Халқда “қишнинг бир куни қолса, қўрқ” деган ибора бор, ҳали хатар бўлиши мумкин.

– Чўпон халқи ҳисобдон бўлади, кузда дарахтларнинг баргини қай вақтда паст томонидан ёки учидан бошлаб тўкилишига, паррандаларнинг баланд-паст учишига қараб кўкламнинг қачон ва қандай келишини аниқ айтиб бера олади. Менинг ҳам ҳеч қандай хатар қолмаганига ишончим комил.

– Ҳали ҳам бўлса орқага қайт, кейин афсус қилиб юрма!

Чўпон гапга қулоқ солмай, таёғини ўйнатиб, сурув ҳайдашда давом этибди. Чўпоннинг насиҳатига қулоқ солмаганидан, ўзбилармон, қайсар ва бир сўзлигидан ранжиган авлиё кўкка қараб нидо қилибди: “Ё Парвардигор, ўзинг яккасан, ўзинг холиқсан, ўзинг Қодирсан, ўзинг илтижоларни қабул қилгувчисан, оддий бир чўпон гапимга кирмай, ўз билганидан қолмади, бир қор ёғдириб, караминнгни кўрсат!”

Аллоҳ авлиёнинг илтижосини қабул қилибди. Бирдан ҳаво айниб, кўкни булут қоплабди. Изғирин шамол эсиб, қор учқунлай бошлабди, бироз вақт ўтгач, паға-паға лайлак қорга айланибди.

Авлиё бошқа йўл билан айланиб, чўпоннинг қаршисидан чиқибди. Қараса, унинг қўйлари ҳар томонга тарқалиб кетган, ёнида катта кўппак ити билан чўпон жунжикиб таёғига суяниб турган эмиш. Авлиё ота унга яқинлашиб сўрабди:

– Қиш ҳали тугагани йўқ десам, гапимга қулоқ солмадинг, биз ҳисобдон бўламиз, ҳеч қандай хатар қолмади, дединг. Хўш, энди нима дейсан?

– Ўша гапим гап!

– Ахир, гупиллаб қор ёғаяпти-ку!

– Ҳар қалай ўртада бир чақимчи боров!

Чўпон ҳам забардаст авлиё экан.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ.

• ЯНГИЙЎЛ туманидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли жамоа хўжалигида умри гузаронлик қилаётган Ваҳобжон ота 102 ёшга кирган бўлсалар-да, ҳали тетик ва бардамлар. У кишининг икки ўғли ва қизи ҳамували-жували бўлиб, эл корига ярамоқда. Ваҳобжон отанинг 23 невараси, 53 чевараси, 10 нафар эваралари опоқдадалари атрофида доимо парвона бўлишади.

Даврон АҲМАД олган сурат.

МАНЗУРАХОННИНГ ҚИСМАТИ

Киши ҳаётида кутилмаган ҳодиса, воқеликлар кўп учраб турар экан. Буни қарангки, боғ кўча бошидан учинчи ҳовлида турувчи дўстим Миртурсун билан тушликка яқин оқ олмадан узиб олиб келаётиб, уларнинг уйига киришимни биламан, ҳангу-манг бўлиб қолдим. Ишонинг, то шу дамгача яшаб бундайин жарангли дутор оҳангию, ёқимли аёл қўшиғини эшитмаганман.

Бу овоз сеҳри билан остонадан нарига ўтолмайман, Миртурсун енгимдан тортар, аммо мен ҳеч ўзимга келолмасдим.

Гўзал Фарғона сенга
не бўлди,
Чаманда бевақт
гулларинг сўлди.
Саҳар чоғида қушлар
учмас
Боғчаларингдан,
Билмам на учун
Қушлар учмас
боғларингдан,
Ҳоой

боғчаларингдан!..

Қўшиқ шу қадар жозибали эдики, бу жон олувчи ашула таъсирини қалам кучи билан ифода этолмасам керак. Қани энди, қўшиқни дутор чалиб айтаверса-айтаверса! Йўқ, ундай бўлмади. Чала қолди мисралар! Кейин айтишларича, шеър ўта қалтис онларда ё чала ёзилган, ёки тўлиқ ёзилгану ярми йиртиб ташланган. Мисраларни эслаб-ёдлаб қолган аёл киши ким бўлди экан? Менинг бу саволимга Миртурсун жавоб берди:

– Бу қўшиқчи ўша келгинди Манзурахон. У Мирёқуб аканинг қаллиғи. Кеча чойхонада отангга олиб боргин, деб сенга ширмой нон берди-ку.

– Эй, у киши дадамнинг яқин дўстлари-ку...

Отамга яқин дўст бўлган Мирёқуб қорачадан келган, ўрта бўйли, хушбичим, қалин қора қошига мос қисқа мўйловли очиқ чеҳра одам эди. Қорасувликлар орасида тез-тез бўлиб, сингиб кетди. У самоварчи Назар акага қарашар, ҳатто гоҳида баджаҳл Носир новвойга тиқилинч пайтда нон ясашарди.

Мирёқуб ака Манзурахон билан жуда иноқ яшар, иссиқ ширмай нонни ёнғоқли ҳолва, чиллаки узум билан шоҳи қийиққа солиб, уйга: “Сим-сим деган Фарғонага бормай десам боргим келур, хулқи хуш, нозик адо, кўрмай десам кўргим келур”, деб қўшиқ айтиб кирарди. Бу ёқимли овозни эшитган Манзурахоним табассум билан яшнаб чиқиб эрини қарши оларди.

Мирёқубнинг Манзурахон билан учрашуви ҳақида ҳар хил гаплар бор: ўша алғов-далғов йиллари Тошкентда келгинди одамлар кўпайди. Отамнинг гоҳида Мирёқуб билан сирдош бўлиб, сўнг таҳмин қилишларича Манзурани вокзалга яқин Салор бўйидаги одамлар гавжум ярмаркада рус ва татар қизлари орасида кўрганлар бор.

Агар шундай бўлса Чўлпоннинг илк бор уйланган қаллиғи нўғай қизи шу Манзурадир?! Балки у шоирнинг илк бор ёзилган “Гўзал Фарғона”сини ҳам

Хотира

ёдида сақлагандир?! Балки дутор чалишни водий қизларидан ўргангандир. Сўнгроқ ўзбек тилида қўшиқ айтишни ҳам қойиллатганичи!

Мен илк бор Миртурсунларникида кўрганимда хушбичим гулли ҳарир шоҳи кўйлак кийган, бўйнида дуру маржон, қулоқларида ёқут кўзли зираклар товланарди. Йўқ, ҳеч ишонгим келмайди, илк бор тақдир уларни учраштирганда қандай экан улар...

... Афсус ва надоматлар бўлсинки, Мирёқуб ҳамда Манзурахонлар ҳақидаги айтганларим худди бир эртакдай назаримда. Чунки, кутилмаган пайтларда бу икки афсонавий ошиқ-маъшуқлар сирли равишда ғойиб бўлишди...

Аввало Мирёқубни иғвогар айғоқчилар бошини айлантириб йўлидан оздиришди дейишади. Маиший ўтиришлар пайти аския айтишувлар бўлиб, унинг оғзидан чиқиб кетган “Туркистон тузилиб, Турон ўлажак, Россия бузилиб, вайрон бўлажак” деган ибораси учун олиб кетишган эмиш.

Сўнгра муддат ўтгач дўстлари бориб “Унинг кайфи бор эди, ундай демаган”, дейишиб қутқармоқчи бўлишганда, уларни ҳам олиб қолишган. Мирёқуб хавфли шахслар қатори қаерларда сургунда алам ва армон билан ҳуқуқсиз, ҳеч қандай айби йўқ, озодлик ва ҳуррият замонларга етишни орзу қилиб ўтиб кетгандир...

Вақтлар ўтиб, Манзурахон ҳам дутори қўлидан тушиб, ўзи ҳам йўқчиликдан бор-йўғини сотиб еб, сўнг кўринмай кетди, дейишади. Миртурсуннинг аяси, қўшнилари, отамнинг айтишларича ўша тўс-тўполон чоғлари Салор бўйи вокзалга яқин жойда дайди рус қизлари орасида Манзурани ҳам кўришганмиш. Афсус, бундан нима фойда?! Севгили ёринг бўлмагандан кейин бу ҳаёт – ҳаётми?

Манзурахоннинг санъати – дутор чертишию қўшиқларига ишқибоз бўлганлардан бири уни ахтариб, агар топса ёрдам беражагини, қатъият билан сўйларди. Маҳаллада Чиннихон ая деган сўзининг устидан чиқадиган аёл бўлар, у кўпгина бахтсиз бечораларга ёрдам берганди. Эҳтимол агар у астойдил енг шимарса бирор янгиликка эришар, бироқ Мирёқубнинг масаласини қандай ҳал қила оларди, бунга ҳайронман...

Фалакнинг гардиши бир айланиб оғир кўчган ўттизинчи йиллар ҳам етиб келди. Бизлар давлат университети (САГУ – ҳозирги Ўзбекистон Миллий Университети)нинг тайёрлов бўлими (рабфак)да ўқир эдик. Тил ва адабиёт ўқитувчимиз тилшунос олим Аюб Ғуломнинг укаси Ботир Ғулом тақдирни қарангки, ўттиз еттинчи йили А. С. Пушкиннинг юз йиллиги ўтаётган пайт адабиёт шайдоларидан уч талабани шу юбилейга бориб, мазза қилиб келинглар, деб рухсат бериб юборди.

Бу ажойиб тантанали катта йиғинда севимли адибларимизни кўришга муяссар бўлдик. Биз кириб борганимизда ҳурматли адибимиз Ойбек ўз таржимасидаги “Евгений Онегин” ҳақида сўзлаётган экан.

Кўп нарсани кўрдик, эшитдик у ерда. Фақат биз ахтарган Усмон Носир ва Чўлпон кўринмасди. Қани Абдулҳамид Чўлпон? Агар учратганимда унинг “Гўзал Фарғона”сию, афсонавий Манзурасини сўраб билиб олармидим!?. Йўқ, афсус, орзуим ушалмади.

Раҳимжон УБАЙДУЛЛАЕВ,
кекса журналист, уруш ва меҳнат фахрийси.

Масаллар

ҲАР НЕНИ ҚИЛМА ҲАВАС

Гул шоҳида жимжилоқдай қуш,
Куйлаб фақат олади олқиш.
Тинглаганлар лолу беқарор,
Офаринлар айтар муқаррар.

Жимит қушга шунча шараф-шон,
Уйғотади ҳавас бегумон.
Бу бақанинг бағрини ёқди,
Куйлаб олқиш олмоқлик аҳди.

Шу-шу тинмай овозин созлар.
Ўтди нечун баҳору ёзлар.
Кун-тун ҳамон авжида машқи,
Овоз қурғур ўзгарса кошки.

Гар ушалса ҳар қандай истак,
Учар гилам бўларди пўстак.

КИМ ЎЗИНИ МАҚТАР?

Қарға қағ-қағ мақтаниб қақшар:
“Мендай қушни кўрмаган башар.
Десалар номимни қузғун,
Умрим барча қушлардан узун”.

Чағ-чағлайди ҳаккалаб ҳакка:
“Энг тўғриман, дунёда якка”.
Балчиқ титар “озода” тўнғиз,
Оппоқ эмиш ғумбакчи қўнғиз.

“Ким ўзини мақташи аниқ” –
Дерди сўзлай олганда балиқ.

Тошпўлат ХОЛМАТОВ.
Ўртачирчиқ тумани.

ХАНДАЛАР

ФАРҚ

— Нега футболчиларнинг иштони калта, хоккейчиларники узун бўлади?

— Шуни ҳам билмайсанми, хоккейда асл эркаклар ўйнайди-да.

САЛОМГА АЛИК

Мижоз уста чеварни майна қилмоқчи бўлибди:

— Менга қаҳва рангидаги шим тикиб бера оласизми?

Чевар пинагини бузмай дебди:

— Қандли бўлсинми ёки қандсиз?

ЧАҚҚОН ЭРКАК

Уйда икки хотин суҳбатлашишяпти.

— Қаҳва жуда ҳам ажойиб экан.

— Уни эрим Бразилиядан олиб келган.

— Ё тавба, шунча йўл босиб келган бўлса-ям, қайноққина-я!

ЗАҲАРХЎР

Дўхтир:

— Яна қора қаҳва ичаяпсизми, бемор? Ахир бу сиз учун заҳарнинг ўзгинаси-ку.

— Хотиржам бўлаверинг, дўхтир, мен бу заҳарни эллик йилдан бери ичаман.

ЧОРАК АСР ОЛДИНГИ ЛАТИФА

Кампир ўғлидан сўраяпти:

— Қани, айтчи, болам, коммунизм нима дегани ўзи?

Ўғил чайналади:

— Коммунизмми, хўш, бу ойижон, энг аввало коммунизмда пул деган нарса бўлмайди.

— Вой шўрим, ҳали коммунизмдаям пул бўлмайдими?

Ғолиб МИРЗО

• Тарихий лавҳалар

ЗАКОВАТ БУЛОҒИДАН ТОМЧИЛАР

Тарих – буюклар ватани. Ҳар бир даврнинг ўз даҳолари борлигини Ватанимиз тарихини ўқиб биламиз. Шарофиддин Али Яздий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бирбал – бу рўйҳатни истаганча давом эттириш мумкин. Бу рўйҳатнинг бошида эса ватандошимиз, қомусий олим Абу Райҳон Берунийнинг номи зикр этилади.

Беруний закоси ўз даврини худди қуёшдек ёритганини ҳавас ва ҳайрат билан қайд этади олимнинг замондошлари. Унинг билимдонлиги, топағонлиги, зукколиги кўп марта адолат тантанасига сабаб бўлган, қудратли шоҳ Султон Маҳмуд Ғазнавийнинг ғазаб алангасига донолик сувини сепган.

Доимий муаллифимиз профессор Аъзамжон Азимов кўп йиллардан бери Беруний ҳақидаги хикоятлар, ривоятлар, тарихий лавҳаларни тўплаб, тартибга солиб келади. Бугундан бошлаб таниқли олимимиз меҳнати билан сайқал топган, буюк қомусий олимга бўлган буюк муҳаббати акс этиб турган ушбу лавҳаларни газетхонларимиз эътиборига ҳавола қиламиз.

САДА ОСТИДАГИ ГАП

Султон Маҳмуд Ғазнавийнинг ҳафтада бир марта фуқароларни қабул қиладиган куни бўлиб, у шунда шикоятчиларнинг арзу-додини эшитар экан. Қабулга келувчиларнинг эса қўллари қуруқ бўлмай, нимани лозим топсалар, шуни олиб келишлари шарт экан. Йилқичи – той, чорвадор – мол, заргар эса олтин-кумуш буюмлардан олиб келиб, ишларини битирар эканлар.

Мамлакатга янги келган, маҳаллий ҳукмдорларнинг тазйиқидан эзилган Беруний ҳам султон ҳузурига шикоят қилиб бормоқчи бўлибди. Аммо, унга кўтариб борадиган ҳеч вақоси йўқ эди. Боши қотди. Шунда, ҳовли этагидаги ўсиб ётган антиқа қовоқларининг катталиги қўйдек келадиганларидан иккитасини эшакка ортиб, йўлга тушди.

Султон Маҳмуд мамлакат фуқароларининг аҳволи, фикри-зикри қандай эканлигини шахсан билиш ниятида, баъзи бир кунлари одми кийим кийиб, шаҳар атрофидаги қишлоқларни айланиб чиқишни одат қилган эди. Беруний султон хузурига – пойтахтга отланган кун, Султон Маҳмуднинг қишлоқларни айланган кунига тўғри келиб қолади. Шунда йўл юриб, иссиқда чарчаган Султон Маҳмуд булоқ ёнидаги сада соясида хордиқ олиб ётганида, шу ерга Беруний ҳам, қовоқ ортилган эшаги билан келиб тўхтайди. Салом-аликдан сўнг Султон Маҳмуд олимдан қайга йўл тутганини сўрайди. Шунда Беруний пойтахтга, шоҳ хузурига шикоят билан кетаётганини айтади.

– Шоҳ хузурига кириш учун совға-салом олганмисан? – қизиқди шоҳ.

– Ҳа, олганман, – деди Беруний эшаги томонга имлаб. – Топганим икки қовоқ. Шуни бераман.

Султон Маҳмуд ўзини тутолмай, кулиб юборди.

– Бу арзимаган совғангни шоҳ олмаса-чи?

– Агар олмасами? – ҳайрон бўлиб қолди Беруний, кейин қизишиб деди. – Олмаса, онасини сўкиб, қовоқ билан бошига соламан. Кейин мени нима қилса қилаверсин. Ҳамма нарса жонга тегди!

Улар хайрлашиб, иккиси икки томонга кетишди.

Султон саройга келиб, ҳамма шикоятчиларни қабул қилди. Аммо Беруний ҳали кирмаган эди. Султон мулозимларидан қабулга келганлардан яна борми, деб сўраганда, улар ташқарига чиқиб келишиб, эшак етаклаган бир хоразмликдан бўлак ҳеч ким қолмаганини айтишди. Султон шу хоразмликни олиб киришни буюрди.

Шоҳ хузурига кирган Беруний, унга эгилиб салом берди-да, совға сифатида олиб келган бояги икки қовоғини узатди. Ҳашаматли курсида ясланиб олган шоҳ берироқ кел, деб Берунийни ёнига чақирди ва қулоғига деди:

– Агар совғангни олмасамчи?

– Унда, сада остида айтган гапим – гап! – деди Беруний ҳам жилмайиб.

Султон Маҳмуд ханда уриб кулиб юборди. Беруний шикояти бўйича адолат ўрнатилди. Шундан бошлаб, Абу Райҳон Берунийнинг шоҳнинг яқинларига айланди.

ОЛТИН ЎЗИНГГА ДУШМАН

Айтишларича Маҳмуд Ғазнавийнинг афти-ангори анча совуқ ва заъфарон бўлган. Отаси Сабуқ Тегиннинг вафотидан кейин Маҳмуд Ғазнавий тахтга ўлтириб, атрофдаги мамлакатларни, шу жумладан бой Моварounнаҳрни ва Ҳиндистонни босиб олган.

Маҳмуд Ғазнавий одатдагидек бомдод намозини ўз хонасида, махсус эрон гиламчасида ўқимоқда эди. Унинг қаршисига негадур битта тароқ ва патирдек кўзгу қўйилган. Унинг ортида, тан қўриқчилари бўлмиш икки занги ғулом киприк қоқмай, қаққайганича туришибди. Шунда, эшик аста очилиб, хонага вазир Шамсул Мулк олим Абу Райҳон Берунийни бошлаб киради. Уларнинг келганини сезган шоҳ, намозини бузмай, боши билан ишора қилиб, ўлтиришга буюрди. Намозни ўқиб бўлғач, Маҳмуд Ғазнавий елкасига чопонини ташлади. Сўнгра кўзгуни олиб, ўз сиймосига тикилди. Бир хўрсиниб қўйди-да, Берунийдан сўради:

– Мен ҳозир нима тўғрисида ўйлаб турганимни сен билурмисен?

– Оламланоҳ биздан кўп билур, – деб, Берунийнинг ўрнига жавоб қилди Шамсул Мулк.

– Одамлар хушрўй ҳукмдорни суяди кўпроқ, – деди Маҳмуд Ғазнавий маъюслик билан ва қўшиб қўйди. – Менинг хунук юзим учун одамлар мени ёмон кўриб қолмоқдалар.

Орага жимлик чўкди. Индамай ўлтириб, ноқулай шароитга тушиб қолишдан ҳайиққан Беруний гап бошлади.

– Оламланоҳ! Шундай бир иш қилиш мумкинки, сени эл севиб қолади. Хотинлари, бола-чақаларини ҳам унутиб, сенга жонини беради. Сенинг фармонингни бажариш йўлида улар ўзларини сувга ҳам, ўтга ҳам урур.

– Бу қандай иш эрур? – жонланиб сўради Маҳмуд Ғазнавий.

– Сен олтинни ўзингга душман бил! – деди Беруний султоннинг кўзига тик қараб. – Шу ондаёқ халқ сени ўзига дўст билур!

Шамсул Мулк Берунийнинг шарттакилигидан ранжиб, лабини тишлади. Маҳмуд Ғазнавий бўлса, ерга қараб ўйланиб қолди.

– Сенинг гапингда маъно кўпдир, – деди ниҳоят шоҳ ва жилмайиб қўшиб қўйди. – Бул фойдали маслаҳатингга қулоқ тутгум.

Шундан кейин Султон Маҳмуд бироз саҳийликка юз тутди, ҳайрли ишларга қўл урди, муҳтожларнинг хожатини чиқарди. Фуқароларнинг унга меҳри ошди, султонни суябошлади. Маҳмуд Ғазнавийнинг кучига куч қўшилиб, кўп ўлкалар унга тобеъ бўлиб, қўшилди. Бундан қувонган султон, Берунийни саройга чақириб, унга шундай деди:

– Олтиндан қўлимни тортганимдан бери, у дунё ҳам, бу дунё ҳам ўзи қўлимга келди!

Аъзамжон АЗИМОВ,
техника фанлари доктори, профессор.
(Давоми бор.)

“ТРАКТОР” ВА “НАСАФ” – КАРВОНБОШИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси IX миллий чемпионати тўртинчи тур учрашувларидан сўнг “Трактор” ва “Насаф” жамоалари 12 очко билан карвонбошилик қилишмоқда.

ВИЛОЯТИМИЗНИНГ “Дўстлик” жамоаси Тожикистонда ўтказилган халқаро турнирдан қайтиб келди. Вакилларимиз ушбу турнирда иккинчи ўринни эгалладилар.

Тўртинчи турда “Нефтчи” билан учрашган “Дўстлик” жамоаси майдонга асосий таркибда тушди. Ўйин майдон эгаларининг устунлиги остида ўтган бўлса-да, меҳмонлар ҳам бўш келишмади. Қирқ бешинчи дақиқада Жаъфар Ирисметов майдон эгалари дарвозасига тўп киритиб ҳисобни очди. Иккинчи бўлимда эса майдон эгалари яна ташаббусни ўз қўлларига олдилар. Эллик тўртинчи дақиқада ҳимоячиларимиз хатога йўл қўйиб, ўйин қоидасини буздилар. 11 метрлик жарима тўпини фарғоналиклар ҳужумчиси Сергей Ни дарвозага аниқ йўллаб, ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлди. 1:1 ҳисоби ўйин охиригача ўзгармади.

Бекободда ўтказилган учрашувда ҳам дуранг натижа қайд этилди. Лекин бу ерда дарвозалар даҳлсизлиги сақланиб қолди. “Металлург” – “Сўғдиёна” учрашуви 0:0 ҳисобида якунланди.

Энг қизиқарли учрашувлардан бири Термизда бўлиб ўтди. “Сурхон” Ангреннинг “Семурғ” жамоасини қабул қилиб, 3:2 ҳисобида ғалаба қозонди. Улар очколари сонини 9 тага етказиб, “Трактор” ва “Насаф”дан сўнг жадвалда учинчи ўринга чиқиб олдилар.

Вилоятимизнинг яна бир

Футбол

вакили Чирчиқнинг “Кимёгар” жамоаси Андижонда майдон эгаларига қарши тўп сурди. Учрашувда майдон эгаларининг устунлиги сезилиб турди. Шундай бўлишига қарамай, “Кимёгар”нинг ўйини ҳам мухлисларда яхши таассурот қолдирди. Майдон эгалари 24-дақиқада 11 метрлик жаримадан ҳисобни очган бўлсалар, 72-дақиқада иккинчи тўпни киритишга муваффақ бўлдилар.

“Қизилқум” – “Темирйўлчи” учрашувига ташриф буюрган футбол мухлислари дарвозаларга киритилган 5та тўпнинг гувоҳи бўлдилар. Майдон эгалари 3:2 ҳисобида ғалаба қозондилар. Бу “Қизилқум”нинг олий табақадаги биринчи ғалабасидир.

“Трактор” ўз майдонида “Гулистон”ни қабул қилиб меҳмонлар дарвозасига 3 та жавобсиз тўп киритди. “Пахтакор” жамоаси Қаршида “Насаф”нинг меҳмони бўлди. Рўзиқул Бердиев 11 метрлик жаримадан киритган ягона тўп ўйин тақдирини “Насаф” фойдасига ҳал қилди.

Тўртинчи тур учрашувларида дарвозаларга 21 тўп киритилди. Навбатдаги бешинчи тур учрашувлари 8 апрелда бўлиб ўтади. Унда пешқадамлар рақиблар майдонида ўйнайдилар. “Трактор” “Пахтакор” ўйингоҳида майдонга тушса, “Насаф” Чирчиқда “Кимёгар”га қарши тўп суради. Мамлакатимиз чемпиони “Дўстлик” жадвалда учинчи ўринга чиқиб олган “Сурхон”ни қабул қилади. “Навбаҳор” – “Андижон” учрашуви ҳам турнинг энг қизиқарли учрашувларидан бўлиши аниқ.

Талъат ЮСУПОВ.

Об-ҳаво

Об-ҳавони кузатиш бош бошқармасидан хабар қилишларича, 5-9 апрель кунлари пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида ҳаво ўзгариб туради. Вақти-вақти билан қисқа муддатли ёмғир ёғиб, момақалдироқ бўлиши эҳтимоли бор. Шамол кучайиб, унинг тезлиги ҳар сонияда 15-20 метрга етади. Ҳарорат кечалари 5-10 даража, кундуз кунлари эса 18-23 даража атрофида иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТВИЛОЯТСАВДО»

Акциядорлик Компанияси

2000 йил 6 май куни соат 10.00 да акциядорларнинг Йиллик Умумий Йиғилиши ўтказилишини хабар қилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Афросиёб кўчаси, “Тошкентвилоятсавдо” АКнинг “Бизнес-маркази” биноси. Мўлжал: метронинг “Космонавтлар” бекати, “Жемчуг” дўкони ёнида.

КУН ТАРТИБИ:

1. “Тошкентвилоятсавдо” Акциядорлик Компанияси Бошқарувининг 1999 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботи.
2. Компаниянинг 1999 йил бухгалтерлик балансини тасдиқлаш.
3. Тафтиш комиссиясининг хулосасини тасдиқлаш.
4. “Компаниянинг 1999 йилдаги фаолияти тўғриси”даги аудиторлик текширув хулосасини тасдиқлаш.
5. Компания соф фойдасини тақсимлаш ва 1999 йил якунлари бўйича дивидендлар тўлаш ҳақида.
6. Компаниянинг 2000 йил учун харажатлар ва даромадлар сметасини тасдиқлаш.
7. “Тошкентвилоятсавдо” Акциядорлик Компанияси Низомига ўзгартириш ва қўшимчаларни тасдиқлаш.
8. Компания акциялари III-эмиссиясининг чиқарилиши ва жойлаштирилишининг бориши ҳақида ахборот.
9. Бошқа масалалар.

Саволлар билан 55-53-38, 55-83-73 рақамли телефонлар орқали мурожаат қилишингиз мумкин.

КУЗАТУВ КЕНГАШИ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48 Эълонлар: 133-40-48, 136-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-275. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Тўлқин РАУПОВ. Адади 9.405 нусха.

“Шарқ” нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: “Буюк Турон” кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: якка обуначилар учун 205, ташкилотлар учун 206. Босишга топшириш вақти – 20.00. Босишга топширилди – 22.10. 1 2 3 4 5 6